

Аналітичний звіт

Непомітна інтеграція: участь України у агентствах та програмах ЄС

Проєкт для обговорення

квітень 2026 року

Під редакцією Вероніки Мовчан

Аналітичний звіт підготовлений у рамках проєкту «Інтеграція України в ЄС: діалог, побудований на фактах» за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Автори: Вероніка Мовчан, Поліна Каменчук, Уляна Супрун

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2026

Зміст

<i>Перелік абрєвіатур</i>	5
<i>Огляд участі України у агентствах та програмах ЄС</i>	13
<i>Картки агентств</i>	15
Агентство ЄС із захисту основоположних прав.....	15
Агентство ЄС з космічної програми	16
Агентство ЄС з підготовки співробітників правоохоронних органів.....	17
Агентство ЄС з питань кібербезпеки.....	18
Агентство ЄС з питань наркотиків.....	19
Агентство ЄС з питань притулку.....	20
Агентство з підтримки BEREC (Офіс BEREC)	21
Агентство з питань співробітництва енергетичних регуляторів	22
Бюро Європейського співтовариства із сортів рослин	24
Бюро ЄС з питань інтелектуальної власності.....	24
Європейська агенція з прикордонної та берегової охорони.....	25
Європейський фонд поліпшення умов життя та праці	28
Європейське агентство з авіаційної безпеки.....	29
Європейське залізничне агентство.....	30
Європейське агентство з безпеки й охорони здоров'я на роботі.....	31
Європейське агентство з безпеки харчових продуктів.....	32
Європейське агентство з лікарських засобів	32
Європейське агентство з морської безпеки	34
Європейське агентство з оперативного управління великомасштабними інформаційними системами у сфері свободи, безпеки та правосуддя	35
Європейське агентство з питань праці	36
Європейське агентство з розширення співпраці у судовій сфері.....	37
Європейське агентство контролю за риболовлю	38
Європейське агентство хімічних речовин	39
Європейське екологічне агентство.....	40
Європейське оборонне агентство	41
Європейське управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству.....	42
Європейське управління з цінних паперів і фінансових ринків	43
Європейське управління по страхуванню і пенсійному забезпеченню	44
Європейський інститут інновацій і технологій	45
Європейський інститут з питань гендерної рівності	46

Європейський орган банківського нагляду.....	47
Європейський поліцейський офіс (Європол)	48
Європейський центр попередження та контролю за інфекційними хворобами.....	49
Європейський центр розвитку професійної освіти	50
Європейський фонд освіти.....	51
Єдина рада щодо виведення з ринку кредитних установ	52
Управління з боротьби з відмиванням грошей	53
Центр перекладів для органів Європейського Союзу	54
Картки програм.....	55
Горизонт Європа.....	55
Програма досліджень та навчання Євратому	56
InvestEU	57
Connecting Europe Facility (CEF).....	57
Програма «Єдиний ринок»	59
Програма ЄС по боротьбі з шахрайством.....	60
Програма FISCALIS	62
Програма CUSTOMS.....	63
Космічна програма ЄС.....	64
Креативна Європа	65

Перелік аббревіатур

Українською:

АТ	акціонерне товариство
ВДЕ	відновлювані джерела енергії
ГЕС	гідроелектростанція
ДБР	Державне бюро розслідувань
ДССЗЗІ	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації
ЄАВТ	Європейська асоціація вільної торгівлі
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
Європол	Європейський поліцейський офіс
ЄЕЗ	Європейська економічна зона
ЄІБ	Європейський інвестиційний банк
ЄІСП	Європейський інструмент сусідства та партнерства (European Neighbourhood and Partnership Instrument)
ЄІФ	Європейський інвестиційний фонд
ЕК	Європейська комісія
ЄП	Європейська парламент
ЄС	Європейський Союз
ЄЦБ	Європейський центральний банк
ІВ	інтелектуальна власність
ІКТ	інформаційно-комунікаційні технології
ІТ	інформаційні технології
МВС	Міністерство внутрішніх справ
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я
МСП	малі і середні підприємства
НБУ	Національний банк України
НКЕК	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку
НКРЕКП	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
НКЦК	Національний координаційний центр кібербезпеки

НКЦПФР	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
ПОО	професійна освіта і навчання
РНБО	Рада національної безпеки і оборони
СРП	Спільна рибна політика ЄС
ТМ	торгова марка
УКРНОІВІ	Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій
УММЦНА	Український медичний та моніторинговий центр з питань наркотиків та алкоголю МОЗ
ШІ	штучний інтелект

Англійською:

ACER	Агентство з питань співробітництва енергетичних регуляторів (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
AFIS	Інформаційна система боротьби з шахрайством (Anti-Fraud Information System)
AML/CFT	протидія відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism)
AMLA	Управління з боротьби з відмиванням грошей (Anti-Money Laundering Authority)
AP CIC	аналітичний проєкт «Основні міжнародні злочини» (Analysis Project Core International Crimes)
BCSEA II	проєкт «Зміцнення екологічної стійкості та морської безпеки для прибережних держав Чорного та Каспійського морів» (Strengthening Environmental Resilience and Maritime Safety for Black and Caspian Sea Riparian States)
BEREC	Орган європейських регуляторів електронних комунікацій (Body of European Regulators for Electronic Communications)
BPR	Регламент ЄС про розміщення на ринку та використання біоцидної продукції (Biocidal Products Regulation)
CARD	Координований щорічний огляд з питань оборони (Coordinated Annual Review on Defence)
CdT	Центр перекладів для органів Європейського Союзу (Translation Centre for the Bodies of the European Union)
CEAS	Загальна європейська система притулку (Common European Asylum System)
Cedefop	Європейський центр розвитку професійної освіти (European Centre for the Development of Vocational Training)
CEF	Інструмент «З'єднання Європи» (Connecting Europe Facility)

CEPOL	Агентство ЄС з підготовки співробітників правоохоронних органів (European Union Agency for Law Enforcement Training)
CLP	Регламент ЄС щодо класифікації, маркування та пакування (Classification, Labelling and Packaging)
CNS	зв'язок, навігація та спостереження (Communication, Navigation, Surveillance)
COSME	Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises)
CPVO	Бюро Європейського співтовариства із сортів рослин (Community Plant Variety Office)
DORA	Акт про цифрову операційну стійкість (Digital Operational Resilience Act)
DUS	відмінність, однорідність та стабільність (distinctness, uniformity and stability)
EASA	Європейське агентство з авіаційної безпеки (European Union Aviation Safety Agency)
EBA	Європейський орган банківського нагляду (European Banking Authority)
ECC	Конференція зі Східного співробітництва (Eastern Cooperation Conference)
ECDC	Європейський центр попередження та контролю за інфекційними хворобами (European Centre for Disease Prevention and Control)
ECHA	Європейське агентство хімічних речовин (European Chemicals Agency)
e-CODEX	електронна система обміну даними правосуддя (e-Justice Communication via Online Data Exchange)
ECRIS-TCN	Європейська інформаційна система судимостей — громадяни третіх країн (European Criminal Records Information System - Third Country Nationals)
ECS	Європейське опитування практики компаній (European company survey)
EDA	Європейське оборонне агентство (European Defence Agency)
EDIS	Європейська оборонно-промислова стратегія (European Defence Industrial Strategy)
EEA	Європейське екологічне агентство (European Environment Agency)
EES	система в'їзду/виїзду (Entry/Exit System)
EFCA	Європейське агентство контролю за риболовлю (European Fisheries Control Agency)
EFSA	Європейське агентство з безпеки харчових продуктів (European Food Safety Authority)

EFTA	Європейська асоціація вільної торгівлі (European Free Trade Association)
EGNOS	Європейська геостационарна служба навігаційного покриття (European Geostationary Navigation Overlay Service)
EIGE	Європейський інститут з питань гендерної рівності (European Institute for Gender Equality)
EIONET	Європейська мережа екологічної інформації та спостережень (European Environment Information and Observation Network)
EIOPA	Європейське управління по страхуванню і пенсійному забезпеченню (European Insurance and Occupational Pensions Authority)
EIT RIS	Регіональна програма інновацій Європейського інституту інновацій і технологій (European Institute of Innovation and Technology Regional Innovation Scheme)
EIT	Європейський інститут інновацій і технологій (European Institute of Innovation and Technology)
ELA	Європейське агентство з питань праці (European Labour Authority)
EMA	Європейське агентство з лікарських засобів (European Medicines Agency)
EMCDDA	Європейський центр моніторингу наркотиків та наркоманії (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)
EMSA	Європейське агентство з морської безпеки (European Maritime Safety Agency)
ENISA	Агентство ЄС з питань кібербезпеки (European Union Agency for Cybersecurity)
ENP	Європейська політика сусідства (European Neighbourhood Policy)
EPIET	Європейська програма навчання інтервенційній епідеміології (European Programme for Intervention Epidemiology Training)
EPIS	Інформаційна система епідеміологічного нагляду (Epidemic Intelligence Information System)
EQF	Європейська рамка кваліфікацій (European Qualification Framework)
EQLS	Європейський моніторинг якості життя (European Quality of Life Survey)
ERA	Європейське залізничне агентство (European Union Agency for Railways)
ERA4Ukraine	портал для підтримки Європейським Союзом дослідників України (European Research Area for Ukraine)
ERC4Ukraine	програма Європейської ради з наукових досліджень для України (European Research Council for Ukraine)
ERDF	Європейський фонд регіонального розвитку (European Regional Development Fund)

ERTMS	Європейська система управління залізничним рухом (European Rail Traffic Management System)
ESMA	Європейське управління з цінних паперів і фінансових ринків (European Securities and Markets Authority)
ETF	Європейський фонд освіти (European Training Foundation)
ETIAS	Європейська система інформації та авторизації подорожей (European Travel Information and Authorisation System)
EU4MD	програма ЄС з моніторингу наркотиків (EU4Monitoring Drugs)
EUAA	Агентство ЄС з питань притулку (European Union Agency for Asylum)
EUAM Ukraine	Консультативна місія ЄС в Україні (European Union Advisory Mission Ukraine)
EUDA	Агентство ЄС з питань наркотиків (European Union Drugs Agency)
EUIPN	Мережа інтелектуальної власності ЄС (European Intellectual Property Network)
EUIPO	Бюро ЄС з питань інтелектуальної власності (European Union Intellectual Property Office)
eu-LISA	Європейське агентство з оперативного управління великомасштабними інформаційними системами у сфері свободи, безпеки та правосуддя (European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice)
EU-OSHA	Європейське агентство з безпеки й охорони здоров'я на роботі (European Agency for Safety and Health at Work)
EUPHEM	Європейська програма навчання з мікробіології громадського здоров'я (European Public Health Microbiology Training)
EURES	Мережа служб зайнятості ЄС (European Employment Services)
Eurodac	Європейська дактилоскопія (European Asylum Dactyloscopy Database)
Eurofound	Європейський фонд поліпшення умов життя та праці (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions)
Eurojust	Європейське агентство з розширення співпраці у судовій сфері (European Union Agency for Criminal Justice Cooperation)
Europol	Європейський поліцейський офіс (European Union Agency for Law Enforcement Cooperation)
EUSPA	Агентство ЄС з космічної програми (European Union Agency for the Space Programme)
EWCS	Європейське опитування умов праці (European Working Conditions Survey)
FIU	підрозділ фінансової розвідки (Financial Intelligence Unit)

FP6	шоста рамкова програма досліджень ЄС (6th EU Research Framework Programme)
FRA	Агентство ЄС із захисту основоположних прав (European Union Agency for Fundamental Rights)
Frontex	Європейська агенція з прикордонної та берегової охорони (European Border and Coast Guard Agency)
Galileo PRS	Послуги Galileo, що регулюються державою
Galileo	супутникова система навігації ЄС
GCP	належна клінічна практика (good clinical practice)
GFCM	Генеральна комісія з рибальства у Середземномор'ї (General Fisheries Commission for the Mediterranean)
GMP	належна виробнича практика (good manufacturing practice)
GNSS	супутникова система навігації (global navigation satellite system)
GOVSATCOM	Урядові супутникові комунікації Європейського Союзу (European Union Governmental Satellite Communications)
HaDEA	Європейська виконавча агенція з питань охорони здоров'я та цифрових технологій (European Health and Digital Executive Agency)
HEI	інновації у закладах вищої освіти (Higher Education Initiative)
HMA	Рада керівників агентств лікарських засобів ЄС (Heads of Medicines Agencies)
IATE	термінологічна база ЄС (Interactive Terminology for Europe)
IIP	Інвестиційна програма (Integrated Investment Program)
IMS	Система управління невідповідностями (Irregularity Management System)
IPA	Інструмент передвступної допомоги (Instrument for Pre-accession Assistance)
IRIS²	Інфраструктура для забезпечення стійкості, взаємозв'язку та безпеки за допомогою супутників (Infrastructure for Resilience, Interconnectivity and Security by Satellite)
ISO	Міжнародна організація зі стандартизації (International Organization for Standardization)
ISP	Портал обміну інформацією (Information Sharing Portal)
JHAAN	Мережа агенцій ЄС з питань юстиції та внутрішніх справ (Justice and Home Affairs Agencies Network)
JIT	спільна слідча група (joint investigation team)
JITs CP	Платформа співпраці спільних слідчих груп (Joint Investigation Teams Collaboration Platform)

KIC	Співтовариство знань та інновацій (Knowledge and Innovation Community)
MFF	Багаторічна фінансова рамка (Multiannual Financial Framework)
MiCAR	Регламент про ринки криптоактивів (Markets in Crypto-Assets Regulation)
NAFO	Організацією з рибальства в північно-західній частині Атлантичного океану (Northwest Atlantic Fisheries Organization)
NCP	національний контактний пункт (National Contact Point)
NEO	навколоземні об'єкти (Near-Earth Objects)
NIS2	Директива про заходи для високого спільного рівня кібербезпеки на всій території Союзу (Network and Information Security Directive 2)
NPS	індекс підтримки споживача (Net Promoter Score)
OIRA	Інтерактивна онлайн-оцінка ризиків (Online interactive Risk Assessment)
OLAF	Європейський офіс із запобігання шахрайству (European Anti-Fraud Office)
OSINT	розвідка на основі відкритих джерел (Open Source Intelligence)
PANEP	пан'європейський партнер (Pan-European Partner)
PESCO	Постійна структурована співпраця (Permanent Structured Cooperation)
PIC	Регламент ЄС щодо регулювання експорту та імпорту небезпечних хімічних речовин – попередньої обґрунтованої згоди (Prior Informed Consent)
PMI	проект спільного інтересу (Project of Mutual Interest)
R&D	науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (Research and Development)
REACH	регламент ЄС щодо реєстрації, оцінки, авторизації і обмеження хімічних речовин (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals)
REMIT	регламент про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку (Regulation on Wholesale Energy Market Integrity and Transparency)
RFMO	Регіональна організація з управління рибальством (Regional Fisheries Management Organizations)
SAFER-U	Розвиток авіаційної законодавчої бази України шляхом наближення до законодавства ЄС (Strengthening the Aviation Framework and European Regulations for Ukraine)
SIENA	Мережевий додаток безпечного обміну інформацією (Secure Information Exchange Network Application)

SIS	Шенгенська Інформаційна Система (Schengen Information System)
SPOC	Єдина контактна точка з питань нестачі ліків (Medicine Shortages Single Point of Contact)
SRB	Єдина рада щодо виведення з ринку кредитних установ (Single Resolution Board)
SSA	космічна ситуаційна обізнаність (Space Situational Awareness)
SST	космічне спостереження та відстеження (Space Surveillance and Tracking)
SupTech	наглядові технології (supervisory technology)
SWE	космічні погодні явища (Space Weather Events)
TAIEX	інструмент технічної допомоги та обміну інформацією (Technical Assistance Information Exchange)
TEN-E	Транс'європейські мережі енергетики (Trans-European Networks for Energy)
TEN-T	Транс'європейські транспортні мережі (Trans-European Transport Network)
TESSy	Європейська система спостереження (European Surveillance System)
TOPCOP	Оперативне партнерство проти організованої злочинності (Training and Operational Partnership against Organised Crime)
TPD	Директива про тимчасовий захист (Temporary Protection Directive)
TTT	Інструмент відстеження загроз (Threat Tracking Tool)
Twinning	інструмент ЄСП з відрядження державних службовців країн-членів ЄС для спільної роботи в урядах та адміністраціях країн-партнерів
UAinEuratom	Національний контактний пункт Євратом в Україні
UkrRIS	Українська річкова інформаційна служба
URC	Конференція з питань відновлення України (Ukraine Recovery Conference)
VIS	Візова інформаційна система ЄС (Visa Information System)

Огляд участі України у агентствах та програмах ЄС

Участь України у роботі агентств та програм ЄС – часто менш помітний та обговорюваний, але дуже важливий елемент інтеграції країни в економічні та інституційні системи Євросоюзу.

Мета дослідження – визначити, наскільки далеко Україна просунулася у цьому компоненті інтеграції.

Зокрема, було проаналізовано, в яких агенціях та програмах Україна бере участь, чи рівень її участі відповідає максимально можливому для країн, які не є членами ЄС, наскільки тривалою та активною є співпраця. На основі цього аналізу було оцінено взаємодію України з кожною з проаналізованих агенцій та програм за шкалою від 0 до 5:

- «0» - відсутність взаємодії,
- «1» -- взаємодія на початковому рівні,
- «2» - взаємодія на певному рівні,
- «3» - взаємодія на помірному рівні,
- «4» - взаємодія на доброму рівні,
- «5» - взаємодія на просунутому рівні.

Для оцінок було використано такі критерії, як:

- Поточний рівень взаємодії України та на скільки він відрізняється від максимально можливого для країн поза ЄС;
- Активність використання можливостей, які надаються;
- Тривалість взаємодії;
- Наявність українського контрагента.

Запропоновані оцінки дозволяють краще зрозуміти поточну взаємодію України з агенціями та програмами ЄС та, у майбутньому, відстежити прогрес (чи регрес) у цих відносинах.

У звіті представлено 38 агентств та 10 програм ЄС.¹ Для кожної агенції та програми підготовлена умовна «картка», яка описує цю агенцію або програму, визначає максимальний рівень співпраці для країн поза ЄС, поточний рівень співпраці України, дає інформацію про українського контрагента, коротко опитує взаємодію і завершується оцінкою поточного рівня взаємодії.

Результати аналізу взаємодії України з агентствами та програмами ЄС висвітили дуже різну ситуацію для співпраці з агентствами та участі у програмах, що

¹ Цей перелік неповний і буде розширюватись по мірі наповнення Dashboard інтеграції

визначається як доступом, який може отримати Україна, так і активністю та ефективністю взаємодії з боку України.

Україна як країна-кандидат, а до того, як країна, що має угоду про асоціацію з ЄС, протягом останнього десятиліття має можливість брати повноцінну участь у багатьох програмах ЄС. Їй активно цим скористалась. Серед проаналізованих десяти програм немає жодної, де б рівень взаємодії був менше «помірного». Таку оцінку отримала взаємодія України з InvestEU, де співпраця відбувається переважно через проєкти. Ще п'ять програм мають оцінку «добре», а для чотирьох характерний просунутий рівень взаємодії. Це стосується Horizon Europe, Customs, Connecting Europe Facility та Creative Europe.

Взаємодія з децентралізованими агенціями ЄС значно складніша, хоча більшість з них може потенційно надавати широкі можливості участі, у тому числі в органах правління, хоча зазвичай це діє лише для країн ЄЕЗ. Частим інструментом інституціалізації співпраці є різного роду угоди або меморандуми, що не дозволяють користуватися усіма можливостями агентств.

Серед 38 проаналізованих агентств Україна не взаємодіяла з чотирма (11%), мала початковий рівень взаємодії з 13 (34%) й певний — з 6 (16%), тобто у понад 60% випадків співпраця була обмеженою. Помірний рівень взаємодії Україна мала з 6 агенціями (16%), ще з чотирма – добрий (11%) та з п'ятьма – просунутий (13%).

Найкращу оцінку отримала співпраця України з Офісом BELEC, Eurojust, EDA, Europol та OLAF. Три з п'яти агентств займаються, у тому числі, питаннями, пов'язаними з війною на території України, що, ймовірно, стимулювало цю взаємодію. Це одна агенція – це OLAF, співпраця з яким була актуалізована зусиллями України по боротьбі з корупцією, а Офіс BELEC відповідає за електронні комунікації, що безпосередньо пов'язані з зусиллями України по приєднанню до спільного роумінгу ЄС.

Водночас співпраця з агенціями, пов'язаними зі захистом здоров'я, безпечністю речовин, екологією, фінансовими ринками тощо, найчастіше знаходиться на початковому етапі. Це створює великі можливості для подальшого розвитку в рамках підготовки до вступу, а також до інтеграції в процесі.

Картки агентств

Агентство ЄС із захисту основоположних прав

Англійська назва: European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)

Сайт: <http://fra.europa.eu/en>

Опис функцій: Агентство збирає й аналізує дані та законодавство через соціально-правові дослідження, визначає тенденції на основі порівнянних даних і готує експертні рекомендації та незалежні консультації для інституцій ЄС і національних урядів; працює у сферах дискримінації, доступу до правосуддя, расизму та ксенофобії, захисту даних, прав жертв і прав дітей. FRA також підтримує кращу законотворчість і впровадження норм, розвиває співпрацю з партнерами на різних рівнях та здійснює комунікацію й підвищення обізнаності про основоположні права.

Найвищий статус для країни поза ЄС: статус спостерігача Правління (Management Board); деталі умови участі визначаються окремим рішенням (в тому числі формат участі, фінансовий внесок, персонал)².

Поточна участь України: формалізованого статусу немає; наявна ad hoc взаємодія. З 2022 року FRA здійснює аналітичну роботу щодо прав українців у ЄС в межах тимчасового захисту³.

Український контрагент: ---

Короткий опис співпраці: З 2022 FRA зосереджує роботу на правах українців у межах тимчасового захисту в ЄС (опитування, швидкі бюлетені, огляди імплементації на місцевому рівні), що використовується для практик держав-членів у сферах житла, освіти, праці, охорони здоров'я, захисту дітей, протидії торгівлі людьми та недискримінації. У 2023 році Україна та FRA обговорили можливість участі України у FRA як спостерігача та просування змін до законодавчої рамки діяльності Уповноваженого з прав людини⁴.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

² The Council of the European Union, (2007). *Establishing a European Union Agency for Fundamental Rights* Regulation No. 168/2007 [online], 15 February. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2007/168/oj/eng> *European Union Agency for Fundamental Rights*. (no date). Management Board members [online]. Available from: <https://fra.europa.eu/en/about-fra/structure/management-board/members>

³ European Union Agency for Fundamental Rights. (no date). *Fundamental rights and the Russian war of aggression against Ukraine* [online]. Available from: <https://fra.europa.eu/en/themes/ukraine>

⁴ *Омбудсман України, (2024). Участь України в FRA як спостерігача та удосконалення правового регулювання діяльності Уповноваженого – головні теми зустрічі з Русланом Стефанчуком* [online]. Available from: https://ombudsman.gov.ua/en/news_details/uchast-ukrayini-v-fra-yak-sposterigacha-ta-udoskonalennya-pravovogo-regulyuvannya-diyalnosti-upovnovazhenogo-golovni-temi-zustrichi-z-ruslanom-stefanchukom

Агентство ЄС з космічної програми

Англійська назва: European Union Agency for the Space Programme (EUSPA)

Сайт: <https://www.euspa.europa.eu/>

Опис функцій: відповідає за реалізацію та безпечне функціонування компонентів Космічної програми ЄС, охоплюючи навігаційні послуги через Galileo та EGNOS, безпечний зв'язок через GOVSATCOM і IRIS², а також функції космічного спостереження та відстеження. EUSPA також надає ринкову інформацію, технічну експертизу та доступ до фінансування, підтримуючи інновації й розвиток нових космічних застосувань для стартапів, МСП, академічних установ і промисловості.

Найвищий статус для країни поза ЄС: учасник за Угодою про Асоціацію — повна участь у діяльності та програмах без права голосу.⁵

Поточна участь України: угода про участь України в підкомпонентах Copernicus та Space Situational Awareness від 09.04.2025⁶; участь у ініціативах EUSPA EUSpace4Ukraine від 04.2022⁷.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: Співпраця у супутниковій навігації ґрунтується на Угоді ЄС–Україна щодо цивільного GNSS (Galileo/EGNOS), яка діє з 01.12.2013⁸. Від квітня 2022 року EUSPA реалізує платформу EUSpace4Ukraine для гуманітарних потреб України у зв'язку з російською агресією, включно з тестуваннями рішень Copernicus/Galileo з Українським Червоним Хрестом та аналітичними продуктами⁹. 09.04.2025 було підписано угоду, що дозволяє Україні брати участь у Copernicus та

5

European Union Agency for the Space Programme. (no date). Organisation and governance [online]. Available from: <https://www.euspa.europa.eu/about/organisation-governance>

European Parliament and Council of the European Union., (2021). Regulation No. 2021/696 on establishing the Union Space Programme and the European Union Agency for the Space Programme and repealing Regulations (EU) No 912/2010, (EU) No 1285/2013 and (EU) No 377/2014 and Decision No 541/2014/EU [online], 28 April. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj/eng>

⁶ Directorate-General for Defence Industry and Space, (2025). EU and Ukraine sign agreement on Ukraine's participation in components of the EU space programme [online]. European Commission. Available from: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-and-ukraine-sign-agreement-ukraines-participation-components-eu-space-programme-2025-04-09_en

⁷ European Union Agency for the Space Programme. (no date). EUSpace4Ukraine [online]. Available from: <https://www.euspa.europa.eu/euspace4Ukraine>

⁸ Європейське Співтовариство, Україна, (2007). Угода про співробітництво щодо цивільної глобальної навігаційної супутникової системи (ГНСС) між Європейським Співтовариством, його державами-членами та Україною [online], 10 January. Available from: https://redbookdoc.info/VR6/zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_751.html#Text

⁹ European Union Agency for the Space Programme. (no date). EUSpace4Ukraine [online]. Available from: <https://www.euspa.europa.eu/euspace4Ukraine>

European Union Agency for the Space Programme. (2023). EUSpace4Ukraine demonstrator day: enhancing humanitarian support for Ukrainian people [online]. Available from: <https://www.euspa.europa.eu/newsroom-events/news/euspace4ukraine-demonstrator-day-enhancing-humanitarian-support-ukrainian>

European Union Agency for the Space Programme (2023). EUSpace4Ukraine publishes a White Paper and interactive maps to showcase Copernicus supported agricultural insights linked to Ukraine for NGOs [online]. Available from: <https://www.euspa.europa.eu/newsroom-events/news/euspace4ukraine-publishes-white-paper-and-interactive-maps-showcase-copernicus>

підкомпонентах SSA (SWE, NEO) як продовження наявної рамки співпраці (зокрема Угоди про асоціацію та угоди про співробітництво Copernicus 2018¹⁰. У жовтні 2025 року Єврокомісія запропонувала розпочати переговори щодо GOVSATCOM.¹¹

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

Агентство ЄС з підготовки співробітників правоохоронних органів

Англійська назва: European Union Agency for Law Enforcement Training (CEPOL)

Сайт: <https://www.cepol.europa.eu/>

Опис функцій: CEPOL розробляє, впроваджує та організовує навчання для поліції митних та інших правоохоронних органів, щоб підвищувати безпеку ЄС через обмін знаннями й нарощування спроможностей. Агентство проводить курси, онлайн-навчання, програми обміну та спільні навчальні плани, а також створює навчальні мережі й посилює співпрацю між поліцейськими структурами. У своїх програмах CEPOL інтегрує актуальний практичний досвід і нові розробки в дослідженнях та технологіях, доповнюючи це роботою у напрямі науки й досліджень.

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь третіх країн через робочу угоду з CEPOL та відповідну угоду з ЄС; у домовленості визначаються характер/обсяг/спосіб участі та фінансові внески і питання персоналу.

Поточна участь України: Робоча угода від 05.02.2020¹².

Українська сторона (контрагент): Міністерство внутрішніх справ України (МВС)¹³.

Короткий опис співпраці: 05.02.2020 укладено та введено в дію Робочу угоду МВС–CEPOL; дана угода передбачає участь українських представників у тренінгах CEPOL та подальшу гармонізацію стандартів підготовки правоохоронців¹⁴. У 2020–2024

¹⁰ Directorate-General for Defence Industry and Space, (2025b). EU and Ukraine sign agreement on Ukraine's participation in components of the EU space programme [online]. *European Commission*. Available from: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-and-ukraine-sign-agreement-ukraines-participation-components-eu-space-programme-2025-04-09_en

¹¹ *European Commission*. (2025). EU advances Ukraine's participation in EU secure space services. Available from: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_25_2533
European Commission proposes starting talks with Ukraine on participation in EU space and satellite programs [online], (2025). *Ukrinform*. Available from: <https://www.ukrinform.net/rubric-ato/4052453-european-commission-proposes-starting-talks-with-ukraine-on-participation-in-eu-space-and-satellite-programs.html>

¹² CEPOL, МВС, (2020). РОБОЧА ДОМОВЛЕНІСТЬ між Міністерством внутрішніх справ України та Агентством Європейського Союзу з підготовки співробітників правоохоронних органів (CEPOL) [online], 5 February. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_002-20#Text

CEPOL extends EU law enforcement training offer to Ukraine [online], (2020). *CEPOL*. Available from: <https://www.cepol.europa.eu/newsroom/news/cepol-extends-eu-law-enforcement-training-offer-ukraine>

¹³ CEPOL, МВС, (2020). РОБОЧА ДОМОВЛЕНІСТЬ між Міністерством внутрішніх справ України та Агентством Європейського Союзу з підготовки співробітників правоохоронних органів (CEPOL) [online], 5 February. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_002-20#Text

¹⁴ CEPOL, МВС, (2020). РОБОЧА ДОМОВЛЕНІСТЬ між Міністерством внутрішніх справ України та Агентством Європейського Союзу з підготовки співробітників правоохоронних органів (CEPOL) [online], 5 February. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_002-20#Text

роках Україна брала участь в проєкті Східного партнерства TOPCOP¹⁵. Від 2022 року CEPOL провів серію вебінарів для українських правоохоронців, оперативників ДБР, зокрема щодо роботи з відкритими джерелами (OSINT)¹⁶.

Оцінка взаємодії України: на помірному рівні

Агентство ЄС з питань кібербезпеки

Англійська назва: European Union Agency for Cybersecurity (ENISA)

Сайт: <https://www.enisa.europa.eu/>

Опис функцій: ENISA підтримує кіберполітику ЄС і підвищує загальний рівень кібербезпеки, співпрацюючи з державами-членами, органами ЄС, організаціями та бізнесом. Агентство розробляє схеми сертифікації кібербезпеки для підвищення довіри та зміцнення цифрової економіки. Воно сприяє оперативній співпраці, обміну знаннями й нарощуванню потенціалу (персоналу та структур), а також проводить заходи з підвищення обізнаності. Через ці функції ENISA допомагає підвищувати стійкість інфраструктури ЄС і готуватися до майбутніх кібервикликів.

<https://www.enisa.europa.eu/>

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (наразі країни ЄЕЗ)¹⁷.

Поточна участь України: співпраця на підставі робочої угоди (Working Arrangement) від 13.11.2023.

Український контрагент: Національний координаційний центр кібербезпеки (НКЦК) при РНБО України та Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (ДССЗІ)¹⁸.

CEPOL extends EU law enforcement training offer to Ukraine [online], (2020). CEPOL. Available from: <https://www.cepol.europa.eu/newsroom/news/cepol-extends-eu-law-enforcement-training-offer-ukraine>

¹⁵ TOPCOP (2020-2024), (no date) [online]. CEPOL. Available from: <https://www.cepol.europa.eu/international-cooperation/past-cycles/topcop-2020-2024>

CEPOL, (2023). TOPCOP trains law enforcement of the Eastern Partnership on cybercrime investigations [online]. Available from: <https://www.cepol.europa.eu/newsroom/news/topcop-trains-law-enforcement-eastern-partnership-cybercrime-investigations>

¹⁶ Міністерство внутрішніх справ України (2024). У МВС відбулася зустріч з делегацією Представництва ЄС в Україні та CEPOL [online]. Available from: <https://mvs.gov.ua/news/u-mvs-vidbulasia-zustric-z-delegacijeu-predstavnictva-jes-v-ukrayini-ta-sepol>

Офіс Ради Європи в Україні, (2023). Українські слідчі та прокурори покращили свої навички розвідки з відкритих джерел (OSINT) [online]. Available from: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/ukrainian-investigators-and-prosecutors-strengthened-their-osint-skills>

¹⁷ European Union Agency for Cybersecurity, (no date). Management Board [online]. Available from: <https://www.enisa.europa.eu/about-enisa/structure-organization/management-board>

European Parliament and Council of the European Union, (2019). Regulation No. 2019/881 on ENISA (the European Union Agency for Cybersecurity) and on information and communications technology cybersecurity certification and repealing Regulation (EU) No 526/2013 (Cybersecurity Act) [online], 17 April. Available from: <https://www.efta.int/eea-lex/32019r0881>

¹⁸ ENISA, (no date). International Cooperation [online]. Available from: <https://www.enisa.europa.eu/about-enisa/international-cooperation>

Короткий опис співпраці: 13.11.2023 ENISA уклало робочу угоду (Working Arrangement) з НКЦК та Адміністрацією ДССЗІ, спрямовану на розбудову спроможностей, обмін найкращими практиками та підвищення ситуаційної обізнаності; це перша така домовленість ENISA з партнером поза ЄС; Угода передбачає як короткострокові структуровані заходи, так і основу для довгострокового узгодження політик. Угода охоплює участь українських представників у навчаннях/тренінгах і загальноєвропейських кібернавчаннях, можливі відрядження, обмін і просування програм підвищення обізнаності, обмін практиками для гармонізації законодавства та імплементації (включно з NIS2), а також біль систематичній обмін знаннями та інформацією про ландшафт кіберзагроз. Додатково відбувається проектна/ad hoc співпраця, зокрема участь ENISA в рамках EU–Ukraine Cybersecurity Dialogue та на International Cyber Resilience Forum¹⁹.

Оцінка взаємодії України: на помірному рівні

Агентство ЄС з питань наркотиків

Англійська назва: European Union Drugs Agency (EUDA)

Сайт: https://www.euda.europa.eu/index_en

Опис функцій: EUDA підвищує готовність ЄС до протидії наркотикам через передбачення, попередження, реагування та навчання. Агентство моніторить наркотичну ситуацію й нові тенденції, оцінює загрози для здоров'я та безпеки і подає сповіщення в реальному часі про появу високоризикових речовин. Воно підтримує держави-члени через обмін даними та навчання (зокрема мережу судово-медичних і токсикологічних лабораторій) і просуває втручання та політики на основі доказів, включно з моніторингом прекурсорів наркотиків.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: повноправне членство з правом голосу у Правлінні та в мережі Reitox National Focal Points (Норвегія, Туреччина)²⁰.

Поточна участь України: країна-партнер на основі Меморандуму про взаєморозуміння від 2010 року²¹. 3 грудня 2022 року співпраця на підставі Робочих

¹⁹ Delegation of the European Union to Ukraine, (2025). EU and Ukraine deepen cooperation on cyber security at 4th Cyber Dialogue [online]. Available from: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu-and-ukraine-deepen-cooperation-cyber-security-4th-cyber-dialogue_en

Kyiv International Cyber Resilience Forum 2026 [online]. Available from: <https://cyberforumkyiv.org/en>

<https://www.rnbo.gov.ua/en/Diialnist/7142.html>

²⁰European Union Drugs Agency, (no date). EUDA Management Board [online]. Available from: https://www.euda.europa.eu/about/mb_en

European Union Drugs Agency (EUDA), (no date). Countries [online]. Available from: https://www.euda.europa.eu/countries_en

²¹ МОЗ, ЄМЦННЗ, (2010). МЕМОРАНДУМ про взаєморозуміння між Міністерством охорони здоров'я України та Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності (ЄМЦННЗ) [online], 28 January. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-10#Text

домовленостей²². Також бенефіціар EU4Monitoring Drugs (EU4MD): фаза I 2019–2022, фаза II 2023–2027²³.

Український контрагент: Міністерство охорони здоров'я України (головний підписант); Український медичний та моніторинговий центр з питань наркотиків та алкоголю МОЗ (УММЦНА, операційний партнер та виконавець).

Короткий опис співпраці: 28.01.2010 МОЗ України та EUDA (до 2024 року — European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA / Європейський центр моніторингу наркотиків та наркоманії) підписали Меморандум про взаєморозуміння, який передбачав співпрацю зі збору, обробки та поширення інформації про наркотики, гармонізацію індикаторів моніторингу, обмін методологіями та участь у зустрічах; УММЦНА визначено національним центром збору й аналізу комплексних даних про ситуацію з наркотиками та алкоголем. У грудні 2022 підписано Робочі домовленості між МОЗ та EUDA, що фокусуються на системах збору даних, NPS/системі раннього попередження та підходах у сфері здоров'я і соціального реагування. Паралельно Україна, як учасник ENP, є бенефіціаром у проєкті EU4MD: у фазі I (2019–2022) та фазі II (2023–2027), що орієнтована на нарощування спроможностей національних обсерваторій, інтеграцію з мережами й методами ЄС та обмін щодо NPS/раннього попередження²⁴.

Оцінка взаємодії України: на помірному рівні

Агентство ЄС з питань притулку

Англійська назва: European Union Agency for Asylum (EUAA)

Сайт: <https://euaa.europa.eu/>

Опис функцій: допомагає державам-членам впроваджувати Спільну європейську систему притулку, надаючи технічну й оперативну допомогу, зокрема юридичні консультації, перекладацьку підтримку, групи швидкого реагування та єдину навчальну програму. Агенція також контролює дотримання процедур надання притулку і стандартів прийому, гармонізує процес ухвалення рішень через збір та обмін даними про заявки, рівень визнання і умови в країнах, а також підтримує

²² МОЗ, EMCDDA, (2022). *Working Arrangements between the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction and the Ministry of Health of Ukraine* [online], 12 September. Available from: <https://cmhmda.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/working-arrangements-emcdda-and-ministry-of-health-of-ukraine-2022.pdf>

EUDA, (2022). *Working Arrangement between the EMCDDA and Ukraine* [online]. Available from: https://www.euda.europa.eu/drugs-library/working-arrangement-between-emcdda-and-ukraine_en

²³ EUDA, (no date). *Our partner in Ukraine* [online]. Available from: https://www.euda.europa.eu/about/partners/eu4md/ukraine_en

²⁴ EUDA, (no date). *EUDA's work with neighbouring countries* [online]. Available from: https://www.euda.europa.eu/about/partners/european-neighbourhood-policy_en

EUDA, (no date). *EU4MD: Making the link between drug-related problems and security and health threats in the European Union and neighbourhood countries* [online]. Available from: https://www.euda.europa.eu/activities/eu4md_en

EUDA, (no date). *EU4Monitoring Drugs (EU4MD) II* [online]. Available from: https://www.euda.europa.eu/activities/eu4md-ii_en?page=3

зміцнення систем притулку й прийому в третіх країнах. Працюючи разом з партнерами, агенція сприяє дотриманню основних прав, спільній відповідальності та узгодженню дій ЄС із глобальними нормами захисту. У контексті повномасштабного вторгнення росії EUAA координує технічну й оперативну допомогу для підтримки українців, допомагає впроваджувати тимчасовий захист, розробляє практичні інструменти, збирає дані та навчає фахівців для забезпечення узгодженої відповіді ЄС.

Найвищий статус для країни поза ЄС: представництво у Правлінні без права голосу (для країн, асоційованих із Шенгенським ассуіс на підставі спеціальної угоди з ЄС)²⁵. Альтернативний (на крок нижчий) спосіб залучення: операційна та інституційна співпраця у межах зовнішнього виміру CEAS через двосторонні Roadmaps і програми/проекти ЄС²⁶.

Поточна участь України: формальної двосторонньої угоди немає. Практична взаємодія здійснюється в межах реагування ЄС на біженців з України з 2022 року²⁷.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: З початку повномасштабного вторгнення EUAA зосередилося на підтримці імплементації TPD державами-членами та реагуванні на переміщення українців: створено Ukraine Emergency Response Board для координації технічної й операційної допомоги; підготовлено україномовні інформаційні матеріали; проведено опитування й аналітику щодо переміщення, здійснено порівняльний аналіз практики застосування TPD (2022–2024); надано операційну підтримку країнам, що приймають українців.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Агентство з підтримки BEREC (Офіс BEREC)

Англійська назва: Agency for Support for BEREC (BEREC Office)

Сайт: <https://www.berec.europa.eu/en>

Опис функцій: сприяє розвитку й кращому функціонуванню внутрішнього ринку мереж і послуг електронних комунікацій та допомагає Європейській Комісії й національним регуляторам у впровадженні регуляторної бази ЄС. Робота BEREC вибудовується через 5-річні стратегії (поточна — 2026–2030) з фокусом на повну зв'язність і єдиний цифровий ринок, відкриті конкурентні цифрові екосистеми,

²⁵ European Union Agency for Asylum, (no date). Management Board [online]. Available from: <https://www.euaa.europa.eu/about-us/management-board>

European Union Agency for Asylum, (no date). EU stakeholders [online]. Available from: <https://www.euaa.europa.eu/partners/eu-stakeholders#section111-4>

²⁶ European Union Agency for Asylum, (no date). International stakeholders [online]. Available from: <https://www.euaa.europa.eu/partners/international-stakeholders#section115-2>

²⁷ European Union Agency for Asylum, (no date). EUAA response to the war in Ukraine [online]. Available from: <https://www.euaa.europa.eu/euaa-response-war-ukraine>

European Union Agency for Asylum, (no date). EUAA response to the Russian invasion of Ukraine [online]. Available from: <https://www.euaa.europa.eu/euaa-response-russian-invasion-ukraine>

розширення прав кінцевих користувачів і довіри до цифрових послуг, а також безпечні, стійкі й екологічно сталі цифрові інфраструктури. Практично BEREC створює та підтримує спільні інструменти й бази даних: Загальну базу даних авторизації, Портал обміну інформацією (ISP) для доступу до публічних документів/рішень у секторі та роумінгові й нумераційні бази, зокрема базу щодо шахрайства (діапазони преміум-номерів).

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь у роботі BEREC та BEREC Office без права голосу (за наявності відповідної угоди з ЄС).

Поточна участь України: член без права голосу з 2022 року²⁸.

Український контрагент: Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК).

Короткий опис співпраці: 07.06.2022 Європейська Комісія ухвалила рішення про участь НКЕК у BEREC як члена без права голосу. 09.06.2022 відбулася перша участь керівництва НКЕК у пленарному засіданні BEREC, тоді ж було підписано робочі домовленості щодо участі НКЕК у роботі BEREC і BEREC Office. Україна бере участь у робочих групах (включно з мережею контактів, Contact Network) та у пленарних засіданнях рівня Ради регуляторів (Board of Regulators), долучається до обговорення майбутньої політики ЄС і впровадження регуляторної рамки ЄС в Україні; обмеженням є відсутність права голосу. 12.2024 комісара НКЕК Лілію Мальон обрано до BEREC Mini-Board 2025, що розширює залучення до формування позицій і ухвалення рішень. У липні 2025 Рада ухвалила рішення про інтеграцію України до зони «роумінг як вдома», чинне з 01.01.2026²⁹.

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

Агентство з питань співробітництва енергетичних регуляторів

Англійська назва: Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER)

Сайт: <https://www.acer.europa.eu/>

²⁸ National Commission for the State Regulation of Electronic Communications, Radio Frequency Spectrum and the Provision of Postal Services. (n.d.). *Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC)* [online]. Available from: <https://nkek.gov.ua/en/about-ncec/european-integration-and-international-cooperation/european-integration/participation-in-eu-regulatory-platforms/body-of-european-regulators-for-electronic-communications-berec> [accessed 24 March 2026].

European Commission. (2023). *New Commission Decision to strengthen the cooperation between Ukraine and the EU in the field of electronic communications* [online]. Available from: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-commission-decision-strengthen-cooperation-between-ukraine-and-eu-field-electronic> [accessed 24 March 2026]

²⁹ BEREC. (2025). *BEREC roaming databases to include information on Moldova and Ukraine* [online]. Available from: <https://www.berec.europa.eu/en/news/latest-news/berec-roaming-databases-to-include-information-on-moldova-and-ukraine> [accessed 24 March 2026].

Опис функцій: координує співпрацю національних регуляторних органів у сфері енергетики та підтримує інтеграцію ринків електроенергії й природного газу за спільними правилами ЄС. Агентство сприяє розвитку ефективної транс'європейської енергетичної інфраструктури, відстежуючи, щоб вона відповідала пріоритетам ЄС і підтримувала транскордонні потоки енергії та інтеграцію відновлюваних джерел. ACER виявляє та запобігає маніпуляціям і зловживанням на ринку енергії.

Найвищий статус для країни поза ЄС: представництво без права голосу за умови застосування країною енергетичного законодавства ЄС (доступно країнам ЄАВТ/ЄЕЗ)³⁰.

Поточна участь України: технічна співпраця НКРЕКП–ACER у контексті наближення до acquis ЄС та імплементації REMIT-подібних правил.

Український контрагент: Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП).

Короткий опис співпраці: 10.06.2023 Україна ухвалила Закон №3141-IX для запровадження REMIT-подібних правил³¹. У січні–березні 2024 НКРЕКП ухвалила підзаконні акти щодо ІІР, звітування про транзакції та реєстраційних процедур, прямо розроблені відповідно до REMIT Guidance ACER; з 02.07.2024 стартували операційні вимоги щодо розкриття інформації та подання даних³². 07.05.2025 відбулася зустріч високого рівня ACER–НКРЕКП у Києві щодо транспозиції acquis, систем моніторингу REMIT, незалежності регулятора та транскордонної торгівлі електроенергією³³; 11.07.2025 ACER прийняв НКРЕКП у Люблянці на закритому воркшопі (інтеграція ринків електроенергії, виклики газового ринку, REMIT) із підтвердженням подальшої підтримки з нарощування спроможності³⁴.

Оцінка взаємодії України: на певному рівні

³⁰ European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators. (n.d.). *Board of Regulators* [online]. Available from: <https://www.acer.europa.eu/the-agency/organisation-and-bodies/board-of-regulators> [accessed 24 March 2026].

³¹ Верховна Рада України. (2023). *Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках: Закон України від 10.06.2023 № 3141-IX* [online]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3141-20#Text> [accessed 24 March 2026].

³² Formagei, O., NEURC (2024). *REMIT Ukraine* [online]. Available from: https://www.energy-community.org/dam/jcr:45baecf3-fbfc-44d5-8bb4-2a8d1579762e/REMIT%20Implementation%20Workshop_Ukraine.pdf [accessed 24 March 2026].

³³ НКРЕКП. (2025). *Зустріч керівництва НКРЕКП з Директором ACER: обговорення актуальних питань співпраці* [online]. Available from: <https://www.nerc.gov.ua/news/zustrich-kerivnictva-nkrekp-z-direktorom-acer-obgovorennya-aktualnih-pitan-spivpraci> [accessed 24 March 2026].

³⁴ European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators. (2025). *Closer links with Ukraine: ACER-NEURC (Ukrainian regulator) workshop in Ljubljana* [online]. Available from: <https://acer.europa.eu/news/closer-links-ukraine-acer-neurc-ukrainian-regulator-workshop-ljubljana> [accessed 24 March 2026].

Бюро Європейського співтовариства із сортів рослин

Англійська назва: Community Plant Variety Office (CPVO)

Сайт: <https://cpvo.europa.eu/en>

Опис функцій: CPVO адмініструє систему прав на сорти рослин Співтовариства, забезпечуючи охорону прав інтелектуальної власності на нові сорти рослин на рівні ЄС (для 27 держав-членів). Агентство приймає та опрацьовує заявки на права на сорти рослин і веде публічні реєстри заявок і виданих прав.

Найвищий статус для країни поза ЄС: членство, представництво або права голосу для третіх країн не передбачені; максимально можливий формат — технічна співпраця через національні екзаменаційні установи (зокрема підготовка DUS-звітів/технічні випробування)³⁵.

Поточна участь України: інформації про співпрацю нема.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: —

Оцінка взаємодії України: відсутня

Бюро ЄС з питань інтелектуальної власності

Англійська назва: European Union Intellectual Property Office (EUIPO)

Сайт: <https://www.euipo.europa.eu/en>

Опис функцій: EUIPO адмініструє права інтелектуальної власності на рівні ЄС, зокрема торговельні марки, зареєстровані промислові зразки ЄС та географічні зазначення для ремісничої й промислової продукції, розглядаючи щороку десятки тисяч заявок і забезпечуючи дію цих прав по всій території ЄС. EUIPO також координує зближення практик національних і регіональних ІВ-відомств через Мережу інтелектуальної власності (EUIPN) та розробляє спільні інструменти.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: двосторонній Меморандум про співпрацю або адміністративна співпраця з національним ІВ-відомством та/або участь у проєктах ЄС, що впроваджує EUIPO³⁶.

³⁵ Community Plant Variety Office. (n.d.). *Network of Partners* [online]. Available from: <https://cpvo.europa.eu/en/about-us/who-we-are/network-of-partners> [accessed 24 March 2026].

³⁶ EUIPO, (no date). Governance and cooperation [online]. Available from: <https://www.euipo.europa.eu/en/about-us/governance/cooperation/international-cooperation>
EUIPO, (no date). Management Board [online]. Available from: <https://www.euipo.europa.eu/en/about-us/governance/management-board>

Поточна участь України: співпраця на основі Меморандуму про співпрацю від липня 2023 року; співпраця реалізовується через дворічні робочі плани³⁷.

Українські контрагенти: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ)³⁸.

Короткий опис співпраці: У 07.2023 укладено Меморандум про співпрацю між EUIPO та УКРНОІВІ, спрямований на інтеграцію України в систему ІВ ЄС через гармонізацію практик реєстрації та експертизи ТМ і промислових зразків, навчання персоналу та співпрацю з правозастосуванням; Меморандум також відкрив шлях до інтеграції українських даних у інструменти EUIPO/EUIPN³⁹. Діють дворічні робочі домовленості, зокрема План дій 2024–2025 (гармонізація процедур, тренінги, правозастосування)⁴⁰ та План дій 2026–2027 (ІТ-інтеграція з EUIPN, інституційна спроможність, економічні методології, правозастосування)⁴¹. Від березня 2024 року в рамках програми EU4IP поглиблюється наближення до *acquis* та інтеграція з інструментами EUIPN, включно з роботою з Обсерваторією EUIPO та Центром моніторингу порушень прав ІВ УКРНОІВІ⁴². 10.2025 дані українських торговельних марок інтегровано у TMview (близько 600 тис. записів)⁴³.

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

Європейська агенція з прикордонної та берегової охорони

Англійська назва: European Border and Coast Guard Agency (Frontex)

Сайт: <https://frontex.europa.eu/>

³⁷ IP Office, (2023). Євроінтеграція сфери інтелектуальної власності: IP офіс підписав меморандум про співпрацю з EUIPO [online]. Available from: https://nipo.gov.ua/ip_ofis-euipo-memorandum/

³⁸ IP Office, (no date). УКРНОІВІ [online]. Available from: <https://nipo.gov.ua/>

³⁹ IP Office, (2023). Євроінтеграція сфери інтелектуальної власності: IP офіс підписав меморандум про співпрацю з EUIPO [online]. Available from: https://nipo.gov.ua/ip_ofis-euipo-memorandum/

EUIPO, (no date). EUIPO and Ukraine forge new partnership [online]. Available from: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/euipo-and-ukraine-forge-new-partnership>

⁴⁰ EUIPO, (no date). EUIPO commits to support Ukraine's integration into the EU intellectual property system [online]. Available from: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/euipo-commits-to-support-ukraine-s-integration-into-the-eu-intellectual-property-system>

⁴¹ IP Office, (2026). Цифровізація, партнерство та правозастосування: УКРНОІВІ та EUIPO затвердили пріоритети співпраці на 2026–2027 роки [online]. Available from: <https://nipo.gov.ua/ukrnoivi-euipo-spivpratsia-2026-2027/>

⁴² EUIPO, (no date). Strengthening intellectual property rights in Georgia, Moldova and Ukraine to support EU accession [online]. Available from: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/strengthening-intellectual-property-rights-in-georgia-moldova-and-ukraine-to-support-eu-accession>

EUIPO, (no date). Liaison meetings: Ukraine, AI and the digitalised world [online]. Available from: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/liaison-meetings-ukraine-ai-and-the-digitalised-world>

⁴³ European Union Intellectual Property Office. (2025). EUIPO and UANIPIO welcome the integration of Ukraine's trade marks into TMview [online]. Available from: <https://www.euipn.org/en/news-and-events/news/euipo-and-uanipio-welcome-the-integration-of-ukraine-s-trade-marks-into-tmview> [accessed 24 March 2026].

Опис функцій: Frontex підтримує держави-члени ЄС та країни, асоційовані з Шенгенською угодою, в управлінні зовнішніми кордонами ЄС і протидії транскордонній злочинності. Агентство здійснює оцінку ризиків загроз на зовнішніх кордонах, координує операції з контролю кордонів, сприяє співпраці між учасниками та гармонізує операційні стандарти. Воно також забезпечує координацію швидкого втручання на кордонах у разі раптового міграційного тиску, організовує операції з повернення нелегальних мігрантів і проводить спільні навчання для прикордонників та митників.

Найвищий статус для країни поза ЄС: країна, асоційована із Шенгенським *acquis* (із фінансовими внесками та доступом до підтримки/співпраці в межах цього формату). Альтернативно (на крок нижче): угоди/робочі угоди для країн поза зоною Шенген⁴⁴.

Поточна участь України: співпраця на підставі робочої угоди від 11.06.2007⁴⁵.

Український контрагент: Державна прикордонна служба України (ДПСУ) (головний контрагент і підписант); відповідні підрозділи МВС України та Державна міграційна служба України.

Короткий опис співпраці: 11.06.2007 розпочато співпрацю та підписано Робочу домовленість Frontex–ДПСУ. У лютому 2022 року Frontex розгорнув офіцерів на східному кордоні ЄС, зокрема в країнах-сусідах України⁴⁶. У січні 2023 року укладено грантову угоду на 12 млн євро з ДПСУ для технічної та фінансової допомоги. У лютому 2024 підписано робочу угоду Frontex–EUAM Ukraine для посилення співпраці та узгодження процедур прикордонного контролю України зі стандартами ЄС⁴⁷; у 2024–2025 проведено серію спільних навчань⁴⁸.

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

⁴⁴ Frontex. (n.d.). *Tasks & Mission* [online]. Available from: <https://www.frontex.europa.eu/about-frontex/who-we-are/tasks-mission/> [accessed 24 March 2026].

⁴⁵ Державна прикордонна служба України. (n.d.). *Європейська Агенція з прикордонної та берегової охорони FRONTEX* [online]. Available from: <https://dpsu.gov.ua/uk/european-border-and-coast-guard-agency-frontex> [accessed 24 March 2026].

Frontex. (2007). *Working Arrangement between Frontex and Ukraine* [online]. Available from: <https://prd.frontex.europa.eu/document/ukraine-working-arrangement/> [accessed 24 March 2026].

⁴⁶ Frontex. (2022). *Ukraine: Frontex support to Member States* [online]. Available from: <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/ukraine-frontex-support-to-member-states-PAEQqq> [accessed 24 March 2026].

⁴⁷ Frontex. (n.d.). *Our international projects* [online]. Available from: <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/beyond-eu-borders/our-international-projects/> [accessed 24 March 2026].

⁴⁸ EUAM Ukraine. (2024). *Frontex and EU Advisory Mission Enhance Ukrainian Border Security* [online]. Available from: <https://www.euam-ukraine.eu/news/frontex-and-eu-advisory-mission-enhance-ukrainian-border-security/> [accessed 24 March 2026].

EUAM Ukraine. (2025). *Українські прикордонники пройшли навчання від FRONTEX для посилення безпеки проїзних документів* [online]. Available from: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/ukrainian-border-guards-trained-by-frontex-to-strengthen-travel-document-security-at-palanca/> [accessed 24 March 2026].

EUAM Ukraine. (2024). *Ukrainian border guards improve anti-fraud skills at joint EUAM-Frontex workshop* [online]. Available from: <https://www.euam-ukraine.eu/news/ukrainian-border-guards-improve-anti-fraud-skills-at-joint-euam-frontex-workshop/> [accessed 24 March 2026].

Європейський фонд поліпшення умов життя та праці

Англійська назва: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound)

Сайт: <https://www.eurofound.europa.eu/>

Опис функцій: тристоронній орган ЄС, що формує доказову базу для соціальної політики, політики зайнятості та іншої політики, пов'язаної з ринком праці. Воно проводить прикладні дослідження та готує аналітичні висновки для інституцій ЄС і національних органів, підтримуючи розробку політик щодо умов життя і праці, зайнятості та соціального діалогу. Ключові інструменти — пан'європейські опитування EWCS (умови праці), EQLS (якість життя) і ECS (практики компаній), а також тематичні дослідження й моніторингові продукти (зокрема щодо COVID-19). Результати поширюються через публікації, онлайн-ресурси, заходи та інструменти візуалізації даних для практичного використання в політиці.

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь без права голосу, але з доступом до діяльності та бази знань (ЄЗ/ЄАВТ⁴⁹).

Поточна участь України: формалізованої рамки співпраці не виявлено; фактична взаємодія проявляється через аналітичні матеріали Eurofound, присвячені Україні та наслідкам війни.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: Eurofound має тематичний хаб “Stand with Ukraine” з дослідженнями щодо наслідків війни та політик підтримки осіб, переміщених з України (зокрема працевлаштування, умови життя, соціальний вплив міграції, сприйняття біженців у країнах прийому)⁵⁰. Окремо у листопаді 2022 Eurofound спільно з ETF опублікували профіль країни щодо соціального діалогу та інституцій ринку праці України⁵¹. Сторінка «Country Hub Ukraine» існує, але не наповнюється.⁵²

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

⁴⁹ European Commission, (2024). *COUNCIL DECISION on the position to be adopted, on behalf of the European Union, within the EEA Joint Committee concerning an amendment to Protocol 31 to the EEA Agreement, on cooperation in specific fields outside the four freedoms (Eurofound)* [online], 17 May. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52024PC0205>

Eurofound, (no date). Countries [online]. Available from: <https://www.eurofound.europa.eu/en/countries>

Eurofound, (no date). Management Board [online]. Available from: <https://www.eurofound.europa.eu/en/about/who-we-are/management-board>

⁵⁰ Eurofound, (no date). Stand with Ukraine [online]. Available from: <https://www.eurofound.europa.eu/en/topics/stand-ukraine>

⁵¹ Eurofound and ENF, (2022). Working life in Ukraine [online]. Available from: <https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/all/working-life-ukraine>

⁵² Eurofound, (no date). Ukraine [online]. Available from: https://www.eurofound.europa.eu/en/countries/ukraine#country_latest_publications

Європейське агентство з авіаційної безпеки

Англійська назва: European Union Aviation Safety Agency (EASA)

Сайт: <https://www.easa.europa.eu/>

Опис функцій: EASA є головним органом, відповідальним за безпеку цивільної авіації та охорону навколишнього середовища в ЄС і кількох асоційованих країнах. Воно розробляє нормативно-правову базу, здійснює сертифікацію повітряних суден та компонентів, а також затверджує організації, що займаються їх проектуванням, виробництвом і технічним обслуговуванням. EASA проводить інспекції та контролює дотримання правил безпеки в державах-членах, а також координує роботу з міжнародними авіаційними органами для гармонізації стандартів безпеки.

Найвищий статус для країни поза ЄС: повноправний член EASA із правом голосу (наразі кейс для країн ЄАВТ)⁵³.

Поточна участь України: пан'європейський партнер (PANEP) на основі робочої угоди від 2015 року⁵⁴.

Український контрагент: Державна авіаційна адміністрація України.

Короткий опис співпраці: Україна приєдналася до EASA як пан'європейський партнер у 2015 році та бере участь як спостерігач у технічних групах і органах без права голосу, із можливістю долучитися до обговорень і формування стандартів. У січні 2015 укладено робочу угоду EASA–Україна⁵⁵, у січні 2017 — угоду про конвергенцію льотної придатності для гармонізації сертифікації з правилами ЄС⁵⁶. У 2019–2022 роках Україна брала участь у проекті SAFERU щодо посилення регуляторної бази (операції та ліцензування екіпажів). У жовтні 2021 підписано, у лютому 2022 року ратифіковано Угоду про спільну авіаційну зону ЄС–Україна⁵⁷.

Оцінка взаємодії України: на помірному рівні

⁵³ European Union Aviation Safety Agency, (no date). EASA Member State [online]. Available from: [https://www.easa.europa.eu/en/domains/international-cooperation/easa-by-country?ctype\[easa_mbm\]=easa_mbm&easa_relationship\[0\]=field_easa_country_mbmo_target_id](https://www.easa.europa.eu/en/domains/international-cooperation/easa-by-country?ctype[easa_mbm]=easa_mbm&easa_relationship[0]=field_easa_country_mbmo_target_id)

⁵⁴ European Union Aviation Safety Agency, (no date). Ukraine [online]. Available from: <https://www.easa.europa.eu/en/domains/international-cooperation/easa-by-country/countries/ukraine>

⁵⁵ European Union Aviation Safety Agency, (2015). Working Arrangement between the State Aviation Administration of Ukraine and EASA on the EU SAFA Programme [online]. Available from: <https://www.easa.europa.eu/en/document-library/working-arrangements/working-arrangement-between-state-aviation-administration>

⁵⁶ European Union Aviation Safety Agency, (no date). EASA-SAAU Airworthiness Convergence project [online]. Available from: <https://www.easa.europa.eu/en/domains/international-cooperation/technical-cooperation-projects/easa-saaau-airworthiness>

⁵⁷ Верховна Рада України, (2022). Угода між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони, про спільний авіаційний простір [online]. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_004-21#top

Європейське залізничне агентство

Англійська назва: European Union Agency for Railways (ERA)

Сайт: <https://www.era.europa.eu/>

Опис функцій: агентство підтримує внутрішню інтеграцію європейських залізничних систем, забезпечуючи сумісність і високі стандарти безпеки для транскордонного руху поїздів. Воно розробляє спільні технічні стандарти, заходи та цілі безпеки, усуває технічні бар'єри та виступає системним органом для ERTMS і телематичних застосувань, зокрема веде роботу зі створення єдиних стандартів сигналізації. ERA також покращує доступність інформації про залізничну систему.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: Місце в Management Board без права голосу на основі угоди з ЄС та залізничного acquis (поточний приклад: Норвегія)⁵⁸.

Поточна участь України: Адміністративна угода (Administrative Arrangement) від 08.08.2024⁵⁹; Меморандум про співпрацю з АТ «Укрзалізниця» з 24.09.2024 (чинний до 31.12.2027, з можливістю продовження)⁶⁰.

Український контрагент: Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, АТ «Українська залізниця» (Укрзалізниця).

Короткий опис співпраці: 08.08.2024 ERA та Міністерство підписали адміністративну угоду для структурованого обміну й технічної гармонізації у сферах залізничної безпеки, інтероперабельності, законодавства щодо машиністів та суміжних напрямів, із метою підтримки інтеграції України до Single European Railway Area та узгодження пріоритетів відбудови/TEN-T/«Solidarity Lanes». Угода передбачає створення керівного комітету, що визначає пріоритети та робочі плани. 24.09.2024 ERA уклало Меморандум про співпрацю з АТ «Укрзалізниця» (до 31.12.2027, із можливістю продовження), який охоплює навчання та практичне застосування/роз'яснення права ЄС щодо безпеки й інтероперабельності, доповнюючи домовленість з Міністерством і враховуючи потреби воєнного часу (транскордонний рух, стійкість, відновлення).

Оцінка взаємодії України: на помірному рівні

⁵⁸ European Parliament and Council of the European Union, (2016). 'Article 75 Participation by third countries in the work of the Agency' in *Regulation No. 2016/796 on the European Union Agency for Railways and repealing Regulation (EC) No 881/2004 (Text with EEA relevance)* [online], 11 May. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32016R0796>

European Union Agency for Railways, (no date). Management & Executive Boards [online]. Available from: https://www.era.europa.eu/agency-you/management-executive-boards_en

⁵⁹ Міністерство розвитку громад територій та інфраструктури України and European Union Agency for Railways, (2024). Administrative arrangement signed between ERA and Ministry of communities, territories and infrastructure development of Ukraine [online]. Available from: https://www.era.europa.eu/system/files/2024-08/240806_AdArr%20ERA%20UA_final.pdf?t=1724672760

⁶⁰ European Union Agency for Railways, (2024). New Memorandum of Cooperation between ERA and Joint stock company "Ukrainian railways" highlights the ongoing commitment to provide expert support in key areas [online]. Available from: <https://www.era.europa.eu/content/new-memorandum-cooperation-between-era-and-joint-stock-company-ukrainian-railways>

Європейське агентство з безпеки й охорони здоров'я на роботі

Англійська назва: European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA)

Сайт: <https://osha.europa.eu/en>

Опис функцій: збирає та аналізує інформацію з безпеки й гігієни праці, виявляє нові та виникаючі ризики через проекти прогнозування і готує тематичні огляди, щоб підтримувати розробку політик у сфері охорони праці. EU-OSHA забезпечує дані про управління ризиками на робочих місцях через опитування підприємств ESENER та поширює перевірені знання через OSHwiki. Для практичного впровадження профілактики ризиків EU-OSHA розвиває інструменти, зокрема онлайн-систему оцінки ризиків OiRA для малих і середніх підприємств. Також агенція проводить комунікаційні заходи для підвищення обізнаності.

Найвищий статус для країни поза ЄС: статус спостерігача в Правлінні; повноправна участь у мережі національних координаційних центрів⁶¹.

Поточна участь України: співпраця в межах ENP / Eastern Partnership у 2015–2016; формалізованого статусу (меморандуму про співпрацю чи національного координаційного центру) не зафіксовано.

Український контрагент: Державна служба України з питань праці (Держпраці).

Короткий опис співпраці: У 2015–2016 роках у межах ENP/Східного партнерства EU-OSHA проводило з Україною (Держпраці) спільні навчальні/обмінні заходи (місія до Києва, семінари, зокрема в Більбао), без зафіксованого формального меморандуму про співпрацю чи національного координаційного центру в Україні⁶².

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

⁶¹ European Agency for Safety and Health at Work, (no date). Governance of EU-OSHA [online]. Available from: <https://osha.europa.eu/en/about-eu-osha/governance-eu-osha>

European Agency for Safety and Health at Work, (no date). National focal points [online]. Available from: <https://osha.europa.eu/en/about-eu-osha/national-focal-points/focal-points-index>

⁶² European Agency for Safety and Health at Work, (2025). EU-OSHA cooperation with Ukraine: conference on organising the state labour service of Ukraine and the 3rd scientific conference on risk management in Kiev. [online]. Available from: <https://osha.europa.eu/en/blog/eu-osha-cooperation-ukraine-conference-organising-state-labour-service-ukraine-and-3rd-scientific-conference-risk-management-kiev>

European Agency for Safety and Health at Work, (2025). EU-OSHA ENP Project in Ukraine [online]. Available from: <https://osha.europa.eu/en/blog/eu-osha-enp-project-ukraine>

European Agency for Safety and Health at Work, (no date). National focal points [online]. Available from: <https://osha.europa.eu/en/about-eu-osha/national-focal-points/focal-points-index>

Європейське агентство з безпеки харчових продуктів

Англійська назва: European Food Safety Authority (EFSA)

Сайт: <https://www.efsa.europa.eu/>

Опис функцій: надає незалежні наукові оцінки ризиків у харчовому ланцюзі й формує наукову основу для законодавства та політики ЄС у цій сфері. Його компетенція охоплює безпеку харчових продуктів і кормів, харчування, здоров'я та добробут тварин, а також захист і здоров'я рослин. EFSA збирає й інтегрує наукові дані, готує актуальні наукові рекомендації для органів, що управляють ризиками (переважно на запит Єврокомісії, Європарламенту та держав-членів), і комунікує результати та ризики громадськості.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (застосовується для країн ЄЕЗ/ЄАВТ)⁶³.

Поточна участь України: спостерігач в Advisory Forum як країна-кандидат з 06.2022 (однак поки що задокументованої фактичної присутності на Форумі серед спостерігачів немає)⁶⁴.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: EFSA надавало підтримку Україні в межах European Neighbourhood Policy, а від 2014 року – також і в межах програми EU enlargement. Європейської політики сусідства через програму, фінансовану ЄІСП, і зазначає Україну серед держав, інтеграцію яких у свою роботу вона активно поглиблює⁶⁵. Наразі Україна, як країна-кандидат, має право брати участь в Advisory Forum в ролі спостерігача, але на практиці участь України не підтверджується і має бути перевірена ретельніше.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейське агентство з лікарських засобів

Англійська назва: European Medicines Agency (EMA)

Сайт: <https://www.ema.europa.eu/en>

Опис функцій: оцінює та моніторить лікарські засоби для людей і тварин у ЄС/ЄЕЗ, забезпечуючи наукову основу для централізованої авторизації через ЄК. Агентство

⁶³ European Food Safety Authority, (no date). Governance [online]. Available from: <https://www.efsa.europa.eu/en/about/governance>

⁶⁴ European Food Safety Authority, (no date). Advisory Forum: national food safety authorities [online]. Available from: <https://www.efsa.europa.eu/en/partnersnetworks/eumembers#advisory-forum-national-food-safety-authorities>

⁶⁵ European Food Safety Authority, (no date). Advisory Forum: national food safety authorities [online]. Available from: <https://www.efsa.europa.eu/en/partnersnetworks/eumembers#advisory-forum-national-food-safety-authorities>

проводить наукову оцінку заявок на реєстраційне посвідчення (передусім для інноваційних препаратів), надає розробникам наукові консультації та підтримку з протоколами, а також реалізує спеціальні процедури для педіатричних, орфанних і препаратів передової терапії та механізми раннього доступу пацієнтів до нових ліків. Після дозволу ЕМА здійснює фармаконагляд протягом усього життєвого циклу, постійно оцінюючи баланс користі та ризиків і реагуючи на нові сигнали безпеки. Також ЕМА публікує неупереджену інформацію про схвалені ліки і керує базою даних клінічних випробувань в ЄС, підтримуючи застосування стандартів належної клінічної практики у співпраці з державами-членами.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: повноправна участь в ЕЕА Consultative Committee (наразі доступно для країн ЄЕЗ; Швейцарія — лише спостерігач)⁶⁶. Альтернативний (на крок нижчий) спосіб залучення: двостороння взаємодія з позаєвропейськими регуляторами на підставі міжнародних угод (передбачено обмін інформацією/спільне виконання робіт, інспекції, безпека лікарських засобів та training / capacity-building)⁶⁷.

Поточна участь України: ad hoc консультативно-робоче залучення з 09.2023; участь у ініціативах ЕМА в межах питань розширення ЄС (01.2024–2026).

Український контрагент: Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ).

Короткий опис співпраці: від вересня 2023 ЕМА надає МОЗ консультативну підтримку щодо створення в Україні єдиного національного регулятора лікарських засобів, зокрема через порівняльний аналіз регуляторних органів ЄС і їхніх організаційних процесів для підготовки технічного завдання під програму Twinning; також розглядається можливість виділення експерта для супроводу МОЗ у цьому процесі⁶⁸. Українську сторону запрошено до участі як спостерігача у робочих групах/мережах ЕМА/НМА (зокрема GMP, GCP, SPOC), а також у навчальних активностях. Додатково Україна залучається до ініціатив ЕМА в межах програм Єврокомісії для країн-кандидатів/країн розширення (зокрема IPA/IPA III: тренінги, доступ до e-learning модулів EU Network Training Centre, участь у вибраних робочих групах і навчальних заходах), із горизонтами реалізації 01.2024–2026⁶⁹.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

⁶⁶ European Medicines Agency, (no date). CHMP members [online]. Available from: <https://www.ema.europa.eu/en/committees/committee-medicinal-products-human-use-chmp/chmp-members>

⁶⁷ European Medicines Agency, (no date). Bilateral interactions with non-EU regulators [online]. Available from: <https://www.ema.europa.eu/en/partners-networks/international-activities/bilateral-interactions-non-eu-regulators>

⁶⁸ Міністерство охорони здоров'я України, (2023). ЕМА допоможе Україні у створенні єдиного регуляторного органу у сфері лікарських засобів [online]. Available from: <https://moz.gov.ua/uk/ema-dopomozhe-ukraini-u-stvorenni-edinogo-reguljatornogo-organu-u-sferi-likarskih-zasobiv->

⁶⁹ European Medicines Agency, (no date). EU enlargement [online]. Available from: <https://www.ema.europa.eu/en/partners-networks/eu-partners/eu-enlargement>

Європейське агентство з морської безпеки

Англійська назва: European Maritime Safety Agency (EMSA)

Сайт: <https://www.emsa.europa.eu/>

Опис функцій: технічний центр ЄС з питань морської безпеки, охорони та захисту навколишнього середовища. Його мандат охоплює забезпечення високого рівня морської безпеки, запобігання та ефективне реагування на забруднення із суден і морських установок, а також сприяння розвитку сталої та конкурентоспроможної блакитної економіки. Для цього EMSA надає технічну експертизу й операційну допомогу, управляє активами реагування на забруднення та розробляє цифрові сервіси для надання інформації в режимі реального часу органам влади і громадськості.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (застосовується для кран ЄЗ/ЄАВТ)⁷⁰. Альтернативний (на крок нижчий) спосіб залучення: технічна співпраця через проекти технічної допомоги, що фінансуються ЄС (зокрема, ENP/IPA), з доступом до інструментів EMSA та навчанням, без місця в Правлінні та без права голосу⁷¹.

Поточна участь України: бенефіціар ENP-проекту BCSEA II, який імплементує EMSA, 2022–2026⁷² (Україна також брала участь в першій фазі проекту у 2017-2021 роках⁷³); участь в навчальних програмах через EMSA Academy для країн Східного партнерства та для країн-кандидатів⁷⁴.

Український контрагент: Державна служба морського та річкового транспорту України.

Короткий опис співпраці: Україна залучена як прямий бенефіціар BCSEA II (2022–2026), що передбачає навчання, розвиток спроможностей і використання інструментів EMSA⁷⁵. У межах BCSEA II EMSA підтримала розробку системи управління якістю для функцій держави прапора, прибережної держави та держави

⁷⁰ European Maritime Safety Agency, (no date). Management Board [online]. Available from: <https://www.emsa.europa.eu/about/management-board.html>

⁷¹ European Maritime Safety Agency, (no date). Technical Assistance [online]. Available from: <https://www.emsa.europa.eu/we-do/assistance.html>

⁷² European Maritime Safety Agency, (no date). Project BCSEA II [online]. Available from: <https://www.emsa.europa.eu/neighbours/bcsea2.html>

⁷³ European Maritime Safety Agency, (no date). Black and Caspian Sea Project [online]. Available from: <https://emsa.europa.eu/we-do/assistance/training/traceca-iii.html>

⁷⁴ European Maritime Safety Agency, (no date). Capacity Building - EMSA Academy [online]. Available from: <https://www.emsa.europa.eu/we-do/assistance/training.html>

⁷⁵ European Maritime Safety Agency, (2024). IPA-ENP Neighbourhood Projects Newsletter February 2024 [online]. Available from: <https://www.emsa.europa.eu/neighbours/safemed-v/item/5162-ipa-enp-neighbourhood-projects-newsletter-february-2024.html>

European Maritime Safety Agency, (no date). CleanSeaNet Service [online]. Available from: <https://www.emsa.europa.eu/csn-menu.html>

European Maritime Safety Agency, (no date). Project BCSEA II [online]. Available from: <https://www.emsa.europa.eu/neighbours/bcsea2.html>

порту; у листопаді 2024 року систему сертифіковано за ISO⁷⁶. У квітні 2025 відбулася чергова зустріч Морської адміністрації України з Виконавчим директором EMSA щодо імплементації BCSEA II та потреб підтримки на 2026 рік (тренінги, цифровізація, визнання дипломів/сертифікатів моряків)⁷⁷.

Оцінка взаємодії України: на певному рівні

Європейське агентство з оперативного управління великомасштабними інформаційними системами у сфері свободи, безпеки та правосуддя

Англійська назва: European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice (eu-LISA)

Сайт: <https://www.eulisa.europa.eu/>

Опис функцій: Агентство забезпечує операційне управління та розвиток великомасштабних ІТ-систем ЄС у сфері свободи, безпеки та правосуддя, які підтримують управління кордонами, міграцію/притулок, візові процеси та внутрішню безпеку. Агентство керує системами SIS, VIS і Eurodac, а також впроваджує сумісність між наявними й новими системами та розвиває/експлуатує рішення на кшталт EES, ETIAS, ECRIS-TCN, JITs CP, а з 2024 року — e-CODEX для транскордонного електронного правосуддя. Додатково eu-LISA бере участь у проектуванні та пілотуванні нових систем, координує навчання для національних органів щодо технічного використання ІТ-рішень і регулярно надає звітність та статистику про роботу й ефективність систем.

Найвищий статус для країни поза ЄС: країна, асоційована з Шенгенським асписом (Schengen associated country): участь у діяльності агенції з представництвом у Management Board; наявність/обсяг права голосу визначається умовами відповідної угоди про асоціацію⁷⁸.

⁷⁶ European Maritime Safety Agency, (2024). Support to develop a Quality Management System for Flag, Coastal and Port State activities of Ukraine [online]. Available from: <https://emsa.europa.eu/bcsea2/project-news-and-updates/item/5360-support-to-develop-a-quality-management-system-for-flag-coastal-and-port-state-activities-of-ukraine.html>

⁷⁷ State Service for Maritime Inland Waterway Transport and Shipping of Ukraine, (2025). Acting head of the Shipping Administration met with Executive Director of the European Maritime Safety Agency (EMSA) via videolink [online]. Available from: <https://marad.gov.ua/en/news/acting-head-shipping-administration-met-executive-director-european-maritime-safety-agency-emsa-videolink>

Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, (2023). В рамках реалізації проекту «Зміцнення екологічної стійкості та морської безпеки для прибережних держав Чорного та Каспійського морів» (BCSEA II) відбулась зустріч з представниками EMSA [online]. Available from: <https://marad.gov.ua/ua/news/vidbulas-zustrich-z-predstavnikami-emsa>

⁷⁸ eu-LISA, (no date). Member states [online]. Available from: <https://www.eulisa.europa.eu/about-us/our-partners/member-states>

Поточна участь України: формалізованої робочої домовленості немає; взаємодія має проєктний характер через мережу EU Justice & Home Affairs Agencies Network та спільні ініціативи.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: взаємодія здійснюється в межах EU Justice & Home Affairs Agencies Network (JHAAN) і спільних ініціатив підтримки України. Ключовим прикладом є Joint Investigation Teams Collaboration Platform (JITs CP), яку адмініструє eu-LISA для захищеного обміну інформацією між учасниками спільних слідчих груп⁷⁹. Також eu-LISA забезпечує функціонування Entry/Exit System (EES) і підтримує підготовку ETIAS⁸⁰.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейське агентство з питань праці

Англійська назва: European Labour Authority (ELA)

Сайт: <https://www.ela.europa.eu/en>

Опис функцій: забезпечує ефективне й узгоджене застосування правил ЄС щодо транскордонної мобільності робочої сили та координації соціального забезпечення. Агентство координує спільні інспекції та перевірки, організовує навчання і розбудову потенціалу національних органів, проводить аналізи й оцінки ризиків, зокрема щодо мобільності та незадекларованої праці, і сприяє обміну інформацією. ELA також надає медіацію у транскордонних спорах між країнами ЄС та підтримує працівників і роботодавців через інформаційні послуги і координацію мережі EURES для транскордонного підбору роботи.

Найвищий статус для країни поза ЄС: статус спостерігача у Правлінні (наразі застосовується для держав ЄАВТ)⁸¹.

European Parliament and Council of the European Union (2018). *Regulation (EU) 2018/1726 of 14 November 2018 on the European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice (eu-LISA), and amending Regulation (EC) No 1987/2006 and Council Decision 2007/533/JHA and repealing Regulation (EU) No 1077/2011* [online], 14 November. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1726/oj/eng>

⁷⁹ eu-LISA, (2024). EU Justice and Home Affairs Agencies unite in solidarity with Ukraine amid ongoing war [online]. Available from: <https://www.eulisa.europa.eu/news-and-events/news/eu-justice-and-home-affairs-agencies-unite-solidarity-ukraine-amid-ongoing-war>

eu-LISA, (2025). EU Justice and Home Affairs Agencies publish fourth joint report on solidarity with Ukraine [online]. Available from: <https://www.eulisa.europa.eu/news-and-events/news/eu-justice-and-home-affairs-agencies-publish-fourth-joint-report-solidarity>

eu-LISA, (no date). JITs CP [online]. Available from: <https://www.eulisa.europa.eu/activities/large-scale-it-systems/jits-cp>

⁸⁰ eu-LISA, (no date). Carriers [online]. Available from: <https://www.eulisa.europa.eu/activities/carriers>

⁸¹ European Labour Authority, (no date). Management Board [online]. Available from: <https://www.ela.europa.eu/en/governance/management-board>

Поточна участь України: формальної рамкової співпраці немає; ad hoc залучення в межах реагування ELA на повномасштабне вторгнення⁸².

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: З 2022 року ELA реалізує пакет заходів підтримки українців, які тікають від війни, із фокусом на доступ до інформації та запобігання трудовій експлуатації/незадекларованій праці⁸³. Зокрема портал EU Talent Pool Pilot та Платформу з боротьби з нелегальною зайнятістю було адаптовано під особливості потреб українських біженців⁸⁴. У 2023 підготовлено порівняльні мапінги заходів у сфері зайнятості/соціального забезпечення для переміщених осіб з України⁸⁵.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейське агентство з розширення співпраці у судовій сфері

Англійська назва: European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust)

Сайт: <https://www.eurojust.europa.eu/>

Опис функцій: Eurojust покращує судову координацію та співпрацю між національними органами влади, надаючи практичну підтримку прокурорам і допомагаючи вирішувати юрисдикційні конфлікти. Агентство розробляє та впроваджує правові інструменти і підтримує застосування європейських ордерів (на арешт, розслідування, заморожування та конфіскацію активів), організовує зустрічі, фінансує й координує спільні слідчі групи та управляє стратегічною інформацією про злочинні мережі. Мандат Eurojust охоплює тероризм, серйозну й організовану злочинність та інші транснаціональні правопорушення, а міжнародна співпраця здійснюється через прокурорів-зв'язківців, угоди про співробітництво та робочі домовленості.

Найвищий статус для країни поза ЄС: міжнародна угода з ЄС про співпрацю, що забезпечує систематичну оперативну взаємодію (включно з обміном

⁸² European Labour Authority, (no date). Support for people fleeing from Ukraine [online]. Available from: <https://www.ela.europa.eu/en/news-events/support-people-fleeing-ukraine>

⁸³ European Labour Authority, (no date). Support for people fleeing from Ukraine [online]. Available from: <https://www.ela.europa.eu/en/news-events/support-people-fleeing-ukraine>

⁸⁴ European Labour Authority, (2022). Powered by EURES, the EU talent pool pilot initiative supports Ukrainian jobseekers to find a job in the EU [online]. Available from: <https://www.ela.europa.eu/en/news/powered-eures-eu-talent-pool-pilot-initiative-supports-ukrainian-jobseekers-find-job-eu-0>

European Labour Authority, (2022). Undeclared work among displaced persons/refugees from Ukraine was discussed at a subgroup meeting of ELA Platform Tackling Undeclared Work in Warsaw today [online]. Available from: <https://www.ela.europa.eu/en/news/undeclared-work-among-displaced-personsrefugees-ukraine-was-discussed-subgroup-meeting-ela-0>

⁸⁵ European Labour Authority, (2023). Mapping of national measures taken by the EU and EFTA Member States in employment and social security for displaced persons coming from Ukraine [online]. Available from: <https://www.ela.europa.eu/en/publications/mapping-national-measures-taken-eu-and-efta-member-states-employment-and-social>

персональними даними) та передбачає можливість направлення до Eurojust зв'язкового прокурора (Liaison Prosecutor) у Гаазі⁸⁶.

Поточна участь України: угода про оперативну співпрацю від 27.06.2016 (з обміном персональними даними) та постійна присутність через зв'язкового прокурора у Гаазі з 08.2018⁸⁷.

Український контрагент: Офіс Генерального прокурора.

Короткий опис співпраці: 27.06.2016 підписано Угоду ЄС–Україна про співпрацю з Eurojust, яка закріпила систематичну оперативну співпрацю та обмін персональними даними і відкрила шлях до направлення зв'язкового прокурора. З 08.2018 року перший зв'язковий прокурор України приступив(ла) до роботи в штаб-квартирі Eurojust у Гаазі. З 2022 року зазначено поглиблення взаємодії через підтримку JIT щодо міжнародних злочинів, пов'язаних з агресією РФ (перший JIT підписано 25.03.2022), а також через розширення у травні–червні 2022 мандата Eurojust щодо збереження, аналізу та зберігання доказів воєнних злочинів⁸⁸.

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

Європейське агентство контролю за риболовлю

Англійська назва: European Fisheries Control Agency (EFCA)

Сайт: <https://www.efca.europa.eu/en>

Опис функцій: забезпечує дотримання Спільної рибної політики ЄС, просуваючи спільні високі стандарти контролю, інспекції та нагляду у секторі рибальства. Його ключова функція — координувати співпрацю між національними органами контролю та інспекції, щоб правила застосовувалися послідовно й ефективно в усіх країнах ЄС. EFCA також підтримує Єврокомісію та держави-члени через підготовку інспекторів і тренерів, допомагаючи забезпечити належне виконання правил СРП. Додатково агентство сприяє рівним умовам для рибної індустрії та сталому рибальству шляхом посилення виконання заходів зі збереження та управління. У межах своїх повноважень EFCA співпрацює з Frontex та EMSA, підтримуючи національні органи, що виконують функції берегової охорони.

⁸⁶ European Union Agency for Criminal Justice Cooperation, (no date). Strategy on cooperation with international partners [online]. Available from: <https://www.eurojust.europa.eu/states-and-partners/third-countries/strategy-cooperation-international-partners>

⁸⁷ Eurojust and Ukraine, (2016). Agreement on cooperation between Eurojust and Ukraine [online]. Available from: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/InternationalAgreements/Eurojust-Ukraine-2016-06-27-EN.pdf>
Eurojust, (no date). Ukraine [online]. Available from: <https://www.eurojust.europa.eu/states-and-partners/third-countries/liaison-prosecutors/ukraine>

⁸⁸ Eurojust, (no date). Eurojust and the war in Ukraine [online]. Available from: <https://www.eurojust.europa.eu/eurojust-and-the-war-in-ukraine>

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: договірною стороною в рамках Регіональної організації з управління рибальством (RFMO)⁸⁹.

Поточна участь України: взаємодія з EFCA через рамки RFMO, зокрема GFCM від 15.7.2025⁹⁰, а також як член NAFO⁹¹.

Українська сторона (контрагент): Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України

Короткий опис співпраці: У 2018 Україна брала участь у EFCA-hosted пілоті контролю в Чорному морі⁹². Від 11.07.2025 Україна стала договірною стороною GFCM⁹³; у межах GFCM EFCA координує спільні контрольні заходи та проводить тренінги/семінари для членів⁹⁴. Взаємодія в контексті NAFO відбувається через рамку NAFO (EFCA на боці ЄС, Україна як договірною стороною)⁹⁵. Загалом міжнародні інструменти EFCA включають оперативну координацію з країнами-партнерами, нарощування потенціалу/семінари, співпрацю з іншими агенціями у проєктах берегової охорони тощо⁹⁶.

Оцінка взаємодії України: на помірному рівні

Європейське агентство хімічних речовин

Англійська назва: European Chemicals Agency (ECHA)

Сайт: <https://echa.europa.eu/en/home>

Опис функцій: забезпечує безпечне використання хімічних речовин у ЄС, виконуючи технічні, наукові та адміністративні завдання за регламентами REACH, CLP, BPR та PIC. Агентство допомагає компаніям (зокрема МСП) виконувати вимоги цих правил, надає незалежні наукові висновки та разом з Єврокомісією і державами-членами виявляє речовини, що викликають занепокоєння, і готує рішення щодо управління ризиками. ECHA підтримує відкритий доступ до інформації через безкоштовну публічну базу даних про хімічні речовини та

⁸⁹ European Fisheries Control Agency, (no date). International operations [online]. Available from: <https://www.efca.europa.eu/en/content/international-operations>

⁹⁰ Koval V. (2025) [Telegram post]. Available at: <https://t.me/vitalykoval8/17413> (Accessed: 23 April 2026).

⁹¹ Northwest Atlantic Fisheries Organization, (no date). About NAFO [online]. Available from: <https://www.nafo.int/About-us>

⁹² European Fisheries Control Agency, (2018). New project reinforces fishery control and monitoring in the Black Sea [online]. Available from: https://www.efca.europa.eu/sites/default/files/file/BlackSea_pressrelease_January2018.pdf

⁹³ Koval V. (2025) [Telegram post]. Available at: <https://t.me/vitalykoval8/17413> (Accessed: 23 April 2026).

⁹⁴ European Fisheries Control Agency, (no date). GFCM [online]. Available from: <https://www.efca.europa.eu/en/content/gfcm>

⁹⁵ European Fisheries Control Agency, (no date). NEAFC [online]. Available from: <https://www.efca.europa.eu/en/content/neaftc>

Northwest Atlantic Fisheries Organization, (no date). About NAFO [online]. Available from: <https://www.nafo.int/About-us>

⁹⁶ European Fisheries Control Agency, (no date). International operations [online]. Available from: <https://www.efca.europa.eu/en/content/international-operations>

забезпечує інформування громадськості й зацікавлених сторін про їхні властивості та безпечне застосування. Також агентство співпрацює з міжнародними організаціями та партнерами для просування підходів хімічної безпеки та розвитку методів оцінки небезпек і ризиків.

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь на правах члена без права голосу, включно з представництвом у Правлінні (Management Board) (застосовується для країн ЄЕЗ/ЄАВТ)⁹⁷.

Поточна участь України: участь у заходах ЕЧА, які стосуються розвитку спроможностей та встановленню зв'язків, в межах Європейської політики сусідства⁹⁸.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: Україна залучається до заходів ЕЧА з підвищення спроможності та інформаційно-роз'яснювальних заходів у межах ENP, з фокусом на регуляторне наближення через поступове впровадження законодавства ЄС у сфері хімічних речовин та розвиток паралельних національних систем. 16.12.2025 уряд ухвалив постанову щодо наближення українського регулювання до стандартів CLP та REACH, якими керується ЕЧА⁹⁹.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейське екологічне агентство

Англійська назва: European Environment Agency (EEA)

Сайт: <https://www.eea.europa.eu/>

Опис функцій: ЕЕА працює в межах чотирьох ключових блоків: запобігання зміні клімату, запобігання втратам біорізноманіття та розуміння його просторових змін, захист здоров'я людей і якості життя, а також використання й управління природними ресурсами та відходами. Для цього ЕЕА збирає, перевіряє й аналізує екологічні дані та поширює інформацію і звіти, формуючи надійну базу знань для політиків і підвищуючи обізнаність громадськості. Важливим інструментом цієї роботи є мережа EIONET, яка об'єднує постачальників екологічної інформації та слугує платформою для зовнішньої співпраці.

Найвищий статус для країни поза ЄС: повноправний член з правом голосу (застосовується для країн ЄАВТ та Туреччини); альтернативний (нижчий) варіант:

⁹⁷ European Chemicals Agency, (no date). Management Board [online]. Available from: <https://echa.europa.eu/about-us/who-we-are/management-board>

⁹⁸ European Chemicals Agency, (no date-a). International cooperation [online]. Available from: https://echa.europa.eu/documents/10162/17202/factsheet_international_cooperation_en.pdf/21b3ef72-9a66-479f-89ba-d9b08a1e760b

⁹⁹ Державна екологічна інспекція України, (2025). Уряд вніс зміни до регламентів хімічної продукції: бізнес отримає більше часу для переходу на нові стандарти [online]. Available from: <https://www.dei.gov.ua/post/3413>

участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (використовується для країн Західних Балкан)¹⁰⁰.

Поточна участь України: проектна співпраця на нерегулярній основі з 2010 року; поточних проектів немає, опрацьовуються можливі формати подальшої взаємодії¹⁰¹.

Український контрагент: Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

Короткий опис співпраці: З 2010 року Україна взаємодіє з ЕЕА у форматі разових/періодичних проектів або спільних дій в межах окремих заходів; на момент опису активних проектів немає. Зазначено, що повноформатне співробітництво стримується браком людських і технічних ресурсів, зокрема для визначення національних інституцій EIONET і національного контактного пункту, а також потребою адаптації нормативно-правових актів до вимог ЄС для повної участі без права голосу. Опрацьовується участь в окремих напрямках (земельний покрив/екосистеми, водні ресурси, узгодження індикаторів екосистеми, україномовний тлумачний словник екологічної термінології) та можливе використання програм технічної допомоги ЄС TAIEX і TWINNING для стажування фахівців.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейське оборонне агентство

Англійська назва: European Defence Agency (EDA)

Сайт: <https://www.eda.europa.eu/>

Опис функцій: EDA підтримує та посилює оборонні можливості держав-членів ЄС через співпрацю та інтеграцію. До його ключових завдань належать сприяння розвитку оборонних спроможностей і військової співпраці, підтримка оборонних досліджень і технологій, а також забезпечення узгодженості між оборонною та іншою політикою ЄС. EDA відіграє центральну роль у кількох оборонних ініціативах ЄС, зокрема PESCO, CARD і Європейському оборонному фонді, координуючи та стимулюючи національні інвестиції в оборону.

Найвищий статус для країни поза ЄС: співпраця за адміністративною угодою
Поточна участь України: співпраця за адміністративною домовленістю (неповноправний член; статус незмінний з 2015 року); структурована співпраця та участь у заходах EDA; можливість (потенційної) участі у проектах/програмах у межах адміністративної домовленості; участь виключно в межах адміністративної домовленості у вибіркових програмах.

¹⁰⁰ European Environment Agency, (no date). Countries [online]. Available from: <https://www.eea.europa.eu/en/countries>

¹⁰¹ Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, (no date). Європейська екологічна агенція [online]. Available from: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-diyalnist/spivrobotnytstvo-z-mizhnarodnyimi-organizatsiyami/yevropejska-ekologichna-agentsiya/>

Український контрагент: Міністерство оборони України

Короткий опис співпраці: Україна є однією з чотирьох країн поза ЄС, з якими співпрацює EDA. У 2015–2021 рр. співпраця України з EDA здійснювалася ще до активних бойових дій росії проти України та включала участь України в заходах і програмах агенції¹⁰². Після початку повномасштабного вторгнення росії EDA відіграє активну роль у військовій підтримці України, зокрема через керування/очолювання закупівлі 155-мм снарядів. Від 2024 року Україна залучена до European Defence Industrial Strategy (EDIS); реалізація інструментів прив'язується до періоду 2025–2027¹⁰³. 5 листопада 2025 співзаконодавці ЄС досягли політичної домовленості про асоціацію України до European Defence Fund як однієї з провідних ініціатив EDA, що відкриває можливості для українських організацій долучитися до спільних оборонних R&D ЄС у майбутньому¹⁰⁴.

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

Європейське управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству

Англійська назва: European Anti-Fraud Office (OLAF)

Сайт: https://anti-fraud.ec.europa.eu/index_en

Опис функцій: місія OLAF полягає у виявленні, розслідуванні та припиненні шахрайства з коштами ЄС. Це робиться шляхом проведення незалежних розслідувань за фактами шахрайства та корупції, пов'язаних із коштами ЄС, сприяння зміцненню довіри громадян до інституцій ЄС шляхом розслідування серйозних порушень з боку персоналу ЄС та членів інституцій ЄСб та розробки обґрунтованої політики ЄС щодо боротьби з шахрайством.¹⁰⁵

Найвищий статус для країни поза ЄС: укладання угод про адміністративне співробітництво (ACA),¹⁰⁶ створення Служби координації боротьби з шахрайством для співпраці з OLAF

Поточна участь України: Угода про співробітництво підписана у 2016 році¹⁰⁷

¹⁰² European Defence Agency, (2019). Ukrainian Minister at EDA to discuss state of cooperation [online]. Available from: <https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2019/10/25/ukrainian-minister-at-eda-to-discuss-state-of-cooperation>

European Defence Agency, (2018). EDA Chief Executive visits Ukraine [online]. Available from: <https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2018/11/23/eda-chief-executive-visits-ukraine>

¹⁰³ Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, (2024). Україна стала частиною Європейської оборонно-промислової стратегії [online]. Available from: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-stala-chastynoiu-ievropeiskoi-oboronno-promyslovoi-stratehii>

¹⁰⁴ Council of the EU, (2025). EU investments in defence: Council and Parliament agree to support faster, more flexible and coordinated investments in European defence [online]. Available from: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/11/05/eu-investments-in-defence-council-and-parliament-agree-to-support-faster-more-flexible-and-coordinated-investments-in-european-defence/>

¹⁰⁵ https://anti-fraud.ec.europa.eu/about-us/what-we-do_en

¹⁰⁶ https://ec.europa.eu/olaf-report/2023/cooperation-with-partners/all-partners_en.html

¹⁰⁷ <https://nabu.gov.ua/news/novyny-nabu-koordynuvatyme-zusylyya-z-yes-u-sferi-borotby-z-shahraystvom/>

Український контрагент: Міністерство внутрішніх справ, Державна аудиторська служба України¹⁰⁸

Короткий опис співпраці: 19.10.2016 Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) і (OLAF) підписали угоду про співпрацю у рамках виконання Угоди про асоціацію. Угода покликана скоординувати зусилля у боротьбі з корупцією та шахрайством.¹⁰⁹ 25.10.2017: прийнято постанову КМУ про запровадження національного механізму координації взаємодії органів державної влади з метою захисту фінансових інтересів України та Європейського Союзу. Міністерство внутрішніх справ визначено як національний контактний центр, створений Міжвідомчою координаційною радою.¹¹⁰ 11.02.2021. Офіс Генерального прокурора та OLAF підписали угоду про адміністративне співробітництво, спрямоване на захист фінансових інтересів ЄС від шахрайства та інших незаконних дій.¹¹¹ 07.2021: функцію національного контактного пункту перебрала на себе Державна аудиторська служба України.¹¹²

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

Європейське управління з цінних паперів і фінансових ринків

Англійська назва: European Securities and Markets Authority (ESMA)

Сайт: <https://www.esma.europa.eu/>

Опис функцій: ESMA є регуляторним і наглядовим органом ЄС, який займається питаннями захисту інвесторів, цілісності та упорядкованості фінансових ринків та фінансової стабільності. Агентство працює над прозорістю, ефективністю та належним функціонуванням ринків і ринкової інфраструктури, а також над тим, щоб споживачі фінансових послуг могли робити більш обґрунтований вибір. ESMA забезпечує зближення наглядових практик між національними органами нагляду і тісно співпрацює з іншими європейськими наглядовими органами (зокрема ЕВА та ЕІОРА) для узгоджених підходів у фінансових секторах. У кризових ситуаціях ESMA координує наглядові дії або може ініціювати надзвичайні заходи.

Найвищий статус участі для країни поза ЄС: участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (застосовується для країн ЄЕЗ); структурована співпраця на основі спеціального багатостороннього меморандуму про взаєморозуміння (діє між ESMA та Наглядовим органом ЄАВТ¹¹³).

¹⁰⁸ <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/3684>

¹⁰⁹ <https://nabu.gov.ua/news/novyny-nabu-koordinuvatyme-zusylyya-z-yes-u-sferi-borotby-z-shahraystvom/>

¹¹⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1110-2017-%D0%BF/ed20171025#Text>

¹¹¹ https://old.gp.gov.ua/ua/news_office.html? m=publications& t=rec&id=288952&fp=1330

¹¹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/702-2021-%D0%BF/ed20210713#n14>

¹¹³ European Securities and Markets Authority. (2026). *Board of Supervisors* [online]. Available from: <https://www.esma.europa.eu/about-esma/governance-structure/board-of-supervisors> [accessed 24 March 2026].

Поточна участь України: Правовий механізм взаємодії НКЦПФР з ESMA у сфері кредитних рейтингових агентств (на запит ESMA) з 19.09.2024¹¹⁴.

Український контрагент: Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР)

Короткий опис співпраці: 19.09.2024 після ухвалення Закону № 3981-IX вперше прямо закріплено механізм взаємодії з ESMA у сфері кредитних рейтингових агентств. Стаття 48 встановлює обов'язок НКЦПФР на запит ESMA проводити інспекції та розслідування на ринку рейтингування відповідно до Регламенту (ЄС) № 1060/2009.

Оцінка взаємодії України: на певному рівні

Європейське управління по страхуванню і пенсійному забезпеченню

Англійська назва: European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA)

Сайт: <https://www.eiopa.europa.eu/>

Опис функцій: EIOPA є наглядовим органом ЄС у сфері страхування та професійних пенсій, який підтримує фінансову стабільність і довіру до цих ринків, забезпечуючи прозорість продуктів і захист страхувальників, учасників пенсійних схем та бенефіціарів. EIOPA розробляє доказові консультації для ЄК, ЄП та Ради ЄС і сприяє послідовному, високоякісному нагляду по всьому ЄС. EIOPA також виявляє, оцінює та допомагає управляти ризиками для фінансової стабільності страхового й пенсійного секторів та залучає ринок через робочі групи і групи зацікавлених сторін. Її діяльність фокусується на трьох напрямках: інтеграція єдиного ринку через конвергентний нагляд, підвищення стійкості до ризиків та краще регулювання, зокрема технічні консультації, спрощення правил, використання SupTech і посилення управління та обміну даними.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (застосовується для країн ЄЗ/ЄАВТ)¹¹⁵.

Поточна участь України: формальної рамкової співпраці немає; наявне ad hoc залучення, зокрема через навчальні проекти¹¹⁶.

Український контрагент: —

¹¹⁴ Верховна Рада України. (2024). *Про рейтингування: Закон України від 19.09.2024 № 3981-IX* [online]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3981-20#Text> [accessed 24 March 2026].

¹¹⁵ European Insurance and Occupational Pensions Authority, (no date). Board of supervisors [online]. Available from: https://www.eiopa.europa.eu/about/governance-structure/board-supervisors_en

¹¹⁶ European Insurance and Occupational Pensions Authority, (2024). Final single programming document 2025-2027 [online]. Available from: https://www.eiopa.europa.eu/document/download/d12a299e-4892-4908-a452-b1523c3a4255_en?filename=EIOPA-revised-single-programming-document-2025-2027.pdf

European Insurance and Occupational Pensions Authority, (2023). Eastern Cooperation Conference: fostering risk-based supervision [online]. Available from: https://www.eiopa.europa.eu/eastern-cooperation-conference-fostering-risk-based-supervision-2023-03-22_en

Короткий опис співпраці: ЕІОРА декларує збереження співпраці з наглядовими органами України з метою обміну практиками й досвідом. Зокрема, українські представники були залучені до Eastern Cooperation Conference у 2023 році; також Україна має доступ до окремих тренінгів/навчальних заходів, про що згадано на конференції ECC.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейський інститут інновацій і технологій

Англійська назва: European Institute of Innovation and Technology (EIT)

Сайт: <https://eit.europa.eu/>

Опис функцій: EIT підвищує інноваційну спроможність Європи, розвиваючи підприємницькі таланти та підтримуючи нові ідеї в межах програми «Горизонт Європа». Він зміцнює інноваційні екосистеми, розвиває підприємницькі й інноваційні навички, підтримує виведення на ринок рішень для глобальних суспільних викликів і створює синергії між ініціативами програми. Ключовий механізм EIT — Співтовариства знань та інновацій (EIT KIC), які об'єднують компанії, університети та дослідницькі центри; нині діє десять таких спільнот (зокрема Climate-KIC, EIT Digital, EIT Health, EIT Food, EIT Manufacturing, EIT Urban Mobility та ін.). Через KIC EIT реалізує підприємницьку освіту, підтримку створення й прискорення бізнесу та інноваційно орієнтовані дослідницькі проекти.

Найвищий статус для країни поза ЄС: асоційована участь як країна-партнер програми Horizon Europe: повна участь у діяльності EIT та KIC на рівних умовах із суб'єктами ЄС, із фінансуванням ЄС; додатковий канал доступу — EIT Regional Innovation Scheme (EIT RIS)¹¹⁷.

Поточна участь України: асоційована участь у Horizon Europe від 9 червня 2022 року та практична взаємодія через зокрема EIT Community Hub у Києві з 20.12.2023; залучення через EIT RIS¹¹⁸.

Український контрагент: див. опис програми Horizon Europe

¹¹⁷ European Commission, (no date). List of participating countries in Horizon Europe [online]. Available from: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/list-3rd-country-participation_horizon-ecatom_en.pdf

European Institute of Innovation and Technology, (no date). The EIT Regional Innovation Scheme (RIS): closing the innovation divide in Europe [online]. Available from: <https://www.eit.europa.eu/activities/eit-regional-innovation-scheme-ris-closing-innovation-divide-europe>

European Institute of Innovation and Technology, (no date). EIT Regional Innovation Scheme [online]. Available from: <https://eit-ris.eu/about-eit-community/>

¹¹⁸ Офіс Горизонт Європа в Україні, (no date). Про виняткову підтримку України в сфері досліджень та інновацій [online]. Available from: <https://horizon-europe.org.ua/uk/about-he/support-for-ukraine/>

European Institute of Innovation and Technology, (no date). Community activities. Ukraine support [online]. Available from: <https://www.eit.europa.eu/community-activities/ukraine-support>

European Institute of Innovation and Technology, (2023). New innovation hub opens in Ukraine: EIT continues to strengthen support for Ukrainian innovators [online]. Available from: https://www.eit.europa.eu/sites/default/files/2023-12/PR_Ukraine%20Hub.pdf

Короткий опис співпраці: EIT забезпечує доступ українських учасників до програм освіти, підприємництва та акселерації й відкриває участь у KIC на рівних умовах у межах асоціації до Horizon Europe; у 2023 запущено EIT Community Hub у Києві для підключення українських інноваторів до всіх KIC та інноваційної екосистеми ЄС; підтримка реалізується через спеціальні лінії (зокрема Red Kalyna з 01.2023, Founders2Founders) та залучення українських організацій у HEI Initiative (вказано участь українських організацій у конкурсах 2021–2023).

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

Європейський інститут з питань гендерної рівності

Англійська назва: European Institute for Gender Equality (EIGE)

Сайт: <https://eige.europa.eu/>

Опис функцій: виконує роль центру знань з питань гендерної рівності, надаючи дослідження, дані, інструменти та технічну підтримку для просування гендерного мейнстрімінгу й подолання дискримінації. Його основна діяльність охоплює збір і аналіз міжсекційних гендерних даних, підготовку методологічних рекомендацій і звітів, а також проведення інформаційних кампаній, експертних форумів, семінарів і навчань для підтримки політиків та інших зацікавлених сторін. У межах регіональних рамок співпраці EIGE також підтримує розробку національних індексів гендерної рівності, обмін даними й методологіями, а також поширення інструментів щодо протидії гендерно зумовленому насильству та використання гендерно чутливої мови.

Найвищий статус для країни поза ЄС: статус партнера зі співпраці через ad hoc взаємодію або угоду на рівні ЄС; у дорадчих механізмах — запрошений експерт в Experts' Forum (ad hoc)¹¹⁹.

Поточна участь України: формалізованого статусу співпраці немає. Взаємодія здійснюється ad hoc, зокрема щодо підтримки осіб, переміщених через війну¹²⁰.

Український контрагент: –

Короткий опис співпраці: З 2022 року EIGE долучалося до спільних міжагентських дій на підтримку українців, переміщених через війну, із фокусом на гендерно

¹¹⁹ European Parliament and Council of the European Union, (2006). 'Article 8 Cooperation with organisations at national and European level, international organisations and third countries, Article 11 Experts' Forum', in *REGULATION (EC) No 1922/2006 of 20 December 2006 on establishing a European Institute for Gender Equality* [online], 20 December. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02006R1922-20070119>

European Institute for Gender Equality, (no date). EIGE's organisation [online]. Available from: <https://eige.europa.eu/about/organisation>

¹²⁰ European Institute for Gender Equality, (2022). EU Justice and Home Affairs Agencies joint statement on Ukraine [online]. Available from: https://eige.europa.eu/newsroom/news/eu-justice-and-home-affairs-agencies-joint-statement-ukraine?language_content_entity=en

зумовлене насильство та gender mainstreaming¹²¹. 20.02.2024 EIGE опублікувало загальноєвропейське дослідження щодо доступу жінок, які тікають від війни, до сексуального та репродуктивного здоров'я, а також анонсувало картування спеціалізованих медичних послуг для біженок з України¹²². 04.03.2025 EIGE підтримало впровадження методології Gender Equality Index для України (публічна презентація індексу в Києві), а у 2025 році оприлюднено звіт “Gender Equality Index in Ukraine 2025” із зазначенням методологічної підтримки EIGE¹²³.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейський орган банківського нагляду

Англійська назва: European Banking Authority (EBA)

Сайт: <https://www.eba.europa.eu/>

Опис функцій: Розробляє та підтримує Єдиний європейський звіт правил для банків через обов'язкові технічні стандарти й рекомендації, а також сприяє конвергенції наглядових практик між національними органами. ЕВА оцінює ризики та вразливості банківського сектору через регулярні звіти з оцінки ризиків і загальноєвропейські стрес-тести, а також розслідує можливі порушення та випадки недостатнього застосування законодавства ЄС національними органами. ЕВА виконує роль посередника в транскордонних спорах між компетентними органами, ухвалює рішення в надзвичайних ситуаціях і консультує інституції ЄС. Додатково ЕВА отримала функції нагляду/контролю щодо ІКТ-послуг третіх сторін і випуску токенів, пов'язаних з активами та електронними грошима, у контексті DORA і MiCAR.

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь без права голосу в Раді керівників (Board of Supervisors) та Resolution Committee (із залученням EFTA Surveillance Authority в межах «двопілонної» моделі ЄЕЗ)¹²⁴. Альтернативний (нижчий) формат залучення: участь у EU supervisory colleges за наявності еквівалентного режиму професійної таємниці/конфіденційності; без місця в органах управління ЕВА¹²⁵.

Поточна участь України: Україна не має рамки для участі в діяльності ЕВА; взаємодія обмежується підготовчими кроками НБУ в межах процесу наближення до стандартів ЄС та підготовки до оцінки еквівалентності.

¹²¹ European Institute for Gender Equality, (2022). EU Justice and Home Affairs Agencies joint statement on Ukraine [online]. Available from: https://eige.europa.eu/newsroom/news/eu-justice-and-home-affairs-agencies-joint-statement-ukraine?language_content_entity=en

¹²² European Institute for Gender Equality, (2024). Two years on: women fleeing Russia's war in Ukraine need more support [online]. Available from: https://eige.europa.eu/newsroom/news/two-years-women-fleeing-russias-war-ukraine-need-more-support?language_content_entity=en

¹²³ European Institute for Gender Equality (EIGE) (2025). Ukraine: Definition of resilience, bravery and commitment to gender equality. Newsroom – Director's Corner. Available at: <https://eige.europa.eu/newsroom/director-corner/ukraine-definition-resilience-bravery-and-commitment-gender-equality>

¹²⁴ <https://www.eba.europa.eu/about-us/organisation-and-governance/governance-structure-and-decision-making>

¹²⁵ <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/third-country-equivalence-and-international-cooperation>

Український контрагент: Національний банк України (НБУ).

Короткий опис співпраці: Україна не має місця в органах управління ЕВА та, за наявною інформацією, не входить до оприлюднених ЕВА переліків органів, визнаних еквівалентними за режимом конфіденційності/професійної таємниці. Водночас НБУ у 2021–2023 роках реалізовував багаторічний проект (за участі ЄБРР), спрямований на наближення пруденційних правил і наглядових практик до стандартів ЄС та підготовку до «formal equivalence» оцінювання ЕВА, включно із самооцінкою/комплексною оцінкою за методикою ЕВА та заповненням опитувальників ЕВА як частини офіційного процесу оцінки еквівалентності¹²⁶.

Оцінка взаємодії України: на початковому рівні

Європейський поліцейський офіс (Європол)

Англійська назва: European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol)

Сайт: <https://www.europol.europa.eu/>

Опис функцій: Європол підтримує правоохоронні органи держав-членів у протидії серйозній міжнародній та організованій злочинності, кіберзлочинності й тероризму, не розпочинаючи власних розслідувань і не здійснюючи арештів. Він надає кримінальну розвідку, аналітику, технічну експертизу та оперативну координацію, зокрема для справ, що потребують співпраці кількох країн. Європол працює як центр інформації та експертизи, підтримує операції “на місцях” і регулярно готує довгострокові аналізи тенденцій злочинності та тероризму.

Найвищий статус для країни поза ЄС: партнерство на основі міжнародної та/або оперативної угоди, що дозволяє двосторонній обмін інформацією, включно з персональними даними¹²⁷.

Поточна участь України: оперативна співпраця на підставі Угоди від 18.08.2017¹²⁸.

Український контрагент: Міністерство внутрішніх справ України (головний підписант Угоди); Національна поліція України (Національний контактний пункт Europol в Україні)¹²⁹.

¹²⁶ Національний банк України, (no date). Адаптація положень нормативної бази України та принципів нагляду до стандартів пруденційного нагляду ЄС у банківському секторі [online]. Available from: <https://bank.gov.ua/ua/events/adaptatsiya-polojen-normativnoyi-bazi-ukrayini-ta-printsipiv-naglyadu-do-standartiv-prudentsiyogo-naglyadu-yes-u-bankivskomu-sektori>

¹²⁷ Europol. (n.d.). *Partners & Collaboration – Fostering cooperation among law enforcement and other partners around the world* [online]. Available from: <https://www.europol.europa.eu/partners-collaboration> [accessed 24 March 2026].

¹²⁸ Europol. (2009). *Agreement between the European Police Office and Ukraine on Strategic Co-operation* [online]. Available from: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/ukraine.pdf> [accessed 24 March 2026].

¹²⁹ Europol. (2016). *Agreement on Operational and Strategic Cooperation between Ukraine and the European Police Office* [online]. Available from: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/agreement_on_operational_and_strategic_cooperation_ukraine.pdf [accessed 24 March 2026].

Короткий опис співпраці: Угода про оперативну співпрацю, підписана 2016 та чинна від 2017, встановлює співробітництво для запобігання та боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та іншими формами міжнародної злочинності, передбачає обмін інформацією (включно з персональними даними), участь в аналітичних проєктах, використання SIENA через національний контактний пункт і механізм офіцерів зв'язку. У вересні 2021 року укладено угоду з Нідерландами щодо привілеїв та імунітетів як правову рамку для розміщення українських офіцерів зв'язку в штаб-квартирі Європолу¹³⁰. З 2022 року відбувається практична підтримка Європолом розслідувань міжнародних злочинів, вчинених в Україні, зокрема через AP “Core International Crimes” (AP CIC), OSINT task force, проєкт зі збору/аналізу даних та участь у JIT під координацією Eurojust¹³¹.

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

Європейський центр попередження та контролю за інфекційними хворобами

Англійська назва: European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)

Сайт: <https://www.ecdc.europa.eu/en>

Опис функцій: ECDC зміцнює захист Європи від інфекційних хвороб шляхом збору, оцінки та поширення наукових і технічних даних, а також надання своєчасних наукових висновків, технічної допомоги й навчання. Він координує європейські мережі та програми підготовки (зокрема EPIET і EUPHEM), підтримує готовність і реагування на спалахи через спостереження, епідеміологічну розвідку та нарощування лабораторного потенціалу. ECDC також розвиває інструменти епідагляду, зокрема портал EpiPulse, який забезпечує безпечний обмін даними та оцінку ризиків і реагування в ЄС/ЄЗ, інтегруючи системи TESSy, EPIS і TTT. У межах стратегії 2021–2027 центр посилює міжнародну співпрацю з країнами-сусідами ЄС через технічну допомогу та національні контактні пункти.

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (застосовується для країн ЄЗ)¹³².

¹³⁰ Ministry of Internal Affairs of Ukraine. (2021). *Ukraine and the Netherlands sign an agreement on the immunities of police liaison officers sent to Europol* [online]. Available from: <https://mvs.gov.ua/en/press-center/news/ukrayina-ta-niderlandi-pidpisali-ugodu-shhodo-imunitetiv-policeiskix-oficeriv-zvyazku-vidryadzenix-do-jevropolu> [accessed 24 March 2026].

¹³¹ Europol. (2022). *Europol's solidarity with Ukraine* [online]. Available from: <https://www.europol.europa.eu/europols-solidarity-ukraine> [accessed 24 March 2026].

¹³² European Centre for Disease Prevention and Control, (no date). Management Board composition [online]. Available from: <https://www.ecdc.europa.eu/en/about-ecdc/who-we-are/governance/management-board/management-board-composition>

Поточна участь України: партнер ECDC в межах Меморандуму про співпрацю від 28.10.2025¹³³ (до підписання Меморандуму взаємодія мала переважно проектний та епізодичний характер у форматі експертної й технічної підтримки).

Український контрагент: Міністерство охорони здоров'я України.

Короткий опис співпраці: Україна отримувала експертну підтримку під час COVID-19, а також оцінку санітарних та епідемічних ризиків після руйнування Каховської ГЕС¹³⁴. 28.10.2025 підписано Меморандум про співпрацю МОЗ України та ECDC, що закріплює партнерство. Україна отримує можливість участі в конференціях і тематичних освітніх програмах, цільові рекомендації, технічну підтримку та інструменти для розвитку епіднадзора, обміну даними, оцінки ризиків і готовності, включно з обміном епідемічною інформацією через цифрові системи ECDC. Співпраця також орієнтована на підготовку до повноцінного вступу України до ECDC через програми ЄС. Обмеження: участь у мережах/робочих групах у статусі спостерігача; участь в управлінських органах не передбачена; право голосу не передбачено; доступ до інформації й технічних ресурсів неповний у межах наданих форматів.

Оцінка взаємодії України: на певному рівні

Європейський центр розвитку професійної освіти

Англійська назва: European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop)

Сайт: <https://www.cedefop.europa.eu/en>

Опис функцій: Cedefop підтримує розробку та впровадження політики ЄС у сфері професійної освіти і навчання, а також політики щодо навичок і кваліфікацій. Агентство збирає, перевіряє й поширює докази для формування політик. У практичній роботі Cedefop реалізує й підтримує напрями та проекти з підвищення/перекваліфікації дорослих, правової мобільності дорослих біженців, впливу ШІ на майбутнє праці, прогнозування та узгодження навичок, навчання на робочому місці (стажування), аналізу ринку праці, розвитку Європейської рамки кваліфікацій (EQF) і національних рамок кваліфікацій, мікроакредитацій та забезпечення якості у ПОО. Також агенція проводить тематичні опитування й аналітику.

¹³³ Міністерство охорони здоров'я України, (2025). Міністерство охорони здоров'я України та Європейський центр профілактики та контролю захворювань підписали Меморандум про співпрацю [online]. Available from: <https://moz.gov.ua/uk/news/ministerstvo-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini-ta-yevropejskij-centr-profilaktiki-ta-kontrolyu-zahvoryuvan-pidpisali-memorandum-pro-spivpracyu>

¹³⁴ <https://www.ecdc.europa.eu/en/about-ecdc/who-we-are/governance/management-board/management-board-composition>

Найвищий статус для країни поза ЄС: участь на правах члена з повним залученням, але без права голосу (застосовується для країн ЄЕЗ)¹³⁵.

Поточна участь України: інформація відсутня

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: формалізованої співпраці з Україною (угод/спільних заходів) не знайдено; водночас Cedefop у межах своєї діяльності підтримує країни ЄС у питаннях освіти, професійної підготовки та інтеграції українців, які отримали тимчасовий захист (зокрема доступ до навчання й працевлаштування)¹³⁶.

Оцінка взаємодії України: відсутня

Європейський фонд освіти

Англійська назва: European Training Foundation (ETF)

Сайт: <https://www.etf.europa.eu/en>

Опис функцій: Фонд підтримує країни-сусіди ЄС у реформуванні систем освіти, професійної підготовки та ринку праці в межах зовнішньої діяльності Євросоюзу. Агентство надає експертну та аналітичну підтримку для розробки й впровадження інклюзивних політик на основі даних, зокрема щодо модернізації професійної освіти і навчання, розвитку навчання впродовж життя та кращого узгодження навичок із потребами ринку праці. Також ETF працює над політиками залучення молоді та соціальної інтеграції, а також над посиленням управління та стратегічного планування у сферах освіти й зайнятості.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: спостерігач у Правлінні (Governing Board) для країн-кандидатів та країн-партнерів¹³⁷.

Поточна участь України: країна-партнер в рамках Східного партнерства. Статус країни-кандидата створює формальну підставу для участі України як спостерігача в Правлінні (Governing Board), однак фактичне представництво України серед спостерігачів наразі не зафіксовано¹³⁸. Посилена програмна підтримка 2022–2026 (через ETF Ukraine Task Force)¹³⁹.

¹³⁵ European Union, (2023). DECISION OF THE EEA JOINT COMMITTEE No 28/2023 of 3 February 2023 amending Protocol 31 to the EEA Agreement, on cooperation in specific fields outside the four freedoms [2023/2303] [online], 19 October. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22023D2303>

¹³⁶ Cedefop, (2022). Supporting the labour market integration of Ukrainian refugees [online]. Available from: <https://www.cedefop.europa.eu/en/cedefopinfo/3>

Cedefop, (no date). Cedefop's response to the war in Ukraine [online]. Available from: <https://www.cedefop.europa.eu/en/landing-page/ukraine>

¹³⁷ European Training Foundation, (no date). Governing board [online]. Available from: <https://www.etf.europa.eu/en/about/organisation/governing-board?combine=>

¹³⁸ European Training Foundation, (no date). Governing board [online]. Available from: <https://www.etf.europa.eu/en/about/organisation/governing-board?combine=>

¹³⁹ European Training Foundation, (no date-b). Ukraine [online]. Available from: <https://www.etf.europa.eu/en/where-we-work/countries/ukraine>

Український контрагент: -

Короткий опис співпраці: ETF позиціонує себе як довгострокового партнера України (понад 30 років підтримки) через експертизу, політичні консультації та розбудову спроможності у сфері навичок і зайнятості. Після 2022 року робота організована через спеціальну українську робочу групу з фокусом на відновлення та модернізацію систем освіти-навчання-зайнятості та підтримку євроінтеграції. Підтримка реалізується через аналітику та програмні інструменти (зокрема регулярний Torino Process, щорічні Ukraine policy fiches), участь у Skills Alliance for Ukraine (URC 2024; із наміром долучення до URC 2025), розвиток дуального навчання на робочому місці та інклюзивні траєкторії працевлаштування.

Оцінка взаємодії України: на певному рівні

Єдина рада щодо виведення з ринку кредитних установ

Англійська назва: Single Resolution Board (SRB)

Сайт: <https://www.srb.europa.eu/en>

Опис функцій: орган Банківського союзу, який керує врегулюванням проблемних банків у країнах-учасниках (разом із національними органами). Він встановлює спільні правила та процедури для врегулювання, коли банк стає проблемним. SRB будує практичні механізми врегулювання і прибирає перешкоди, щоб банк можна було врегулювати швидко й керовано. Мета — мінімізувати шкоду для реальної економіки та державних фінансів, зменшити витрати й втрату вартості під час врегулювання та уникати “рятування” банків коштом платників податків, перекладаючи основний тягар на банки. SRB працює у координації з Єврокомісією, ЄЦБ, ЕВА та національними органами з врегулювання.

<https://www.srb.europa.eu/en>

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: операційна співпраця через Угоду про співробітництво або Меморандум про взаєморозуміння, що не має обов'язкової сили, дозволяє обмін інформацією, координацію в ситуації кризи; без участі в правлінні і без права ухвалення рішень¹⁴⁰.

Поточна участь України: співпраця відсутня.

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: —

Оцінка взаємодії України: відсутня

¹⁴⁰ Single Resolution Board. (n.d.). *Cooperation* [online]. Available from: <https://www.srb.europa.eu/en/content/cooperation> [accessed 24 March 2026].

Управління з боротьби з відмиванням грошей

Англійська назва: Anti-Money Laundering Authority (AMLA)

Сайт: https://www.aml.europa.eu/index_en

Опис функцій: координує національні органи влади для правильного та послідовного застосування правил AML/CFT. Управління здійснює безпосередній нагляд за окремими високоризиковими транскордонними фінансовими суб'єктами та опосередкований нагляд за іншими суб'єктами у фінансовому й нефінансовому секторах. AMLA також підтримує та координує підрозділи фінансової розвідки (FIU): сприяє спільному аналізу транскордонних справ, організовує контрольований обмін інформацією, надає аналітичні можливості та управляє спільною інформаційною системою FIU.net. Додатково агентство розробляє регуляторні й імплементаційні технічні стандарти та видає керівні принципи, доповнюючи правила ЄС у сфері протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: адміністративна співпраця: встановлення контактів і укладення адміністративних домовленостей з AML/CFT органами третіх країн та/або міжнародними організаціями¹⁴¹.

Поточна участь України: технічна співпраця в рамках AML/CFT Global Facility

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: 2023: AML/CFT Global Facility ЄС отримав запит на технічну допомогу від України та почав активно залучатися до підтримки країни у вдосконаленні її системи протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму, зосереджуючись на бізнес-партнерах, віртуальних активах (ВА) та секторі неприбуткових організацій (НО). Заходи технічної допомоги включають підтримку оцінки ризиків, семінари, навчання тощо.¹⁴²

Оцінка взаємодії України: на певному рівні

¹⁴¹ European Parliament and Council of the European Union. (2024). 'Article 95 Cooperation with third countries and international organisations', in *Regulation (EU) 2024/1620 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2024 establishing the Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism and amending Regulations (EU) No 1093/2010, (EU) No 1094/2010 and (EU) No 1095/2010* [online]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj/eng> [accessed 24 March 2026].

¹⁴² <https://www.global-amlcft.eu/ukraine-aml-cft/>

Центр перекладів для органів Європейського Союзу

Англійська назва: Translation Centre for the Bodies of the European Union (CdT)

Сайт: <https://cdt.europa.eu/en>

Опис функцій: спільна мовна служба ЄС для агентств, органів та установ, яка надає переклад і суміжні лінгвістичні послуги (переклад із машинною підтримкою та редагуванням, перегляд/редагування, термінологія, субтитрування, транскрипція, мовні консультації). CdT також підсилює інші перекладацькі служби ЄС у пікові періоди, узгоджує підходи та інструменти співпраці між інституціями (зокрема підтримує термінологічні проекти на кшталт IATE) і забезпечує стандарти якості, залучаючи та контролюючи мережу позаштатних перекладачів через централізовані процеси замовлення й виконання робіт.

Найвищий статус доступний країнам поза ЄС: прямого залучення не передбачено; клієнтами CdT можуть бути лише інституції ЄС¹⁴³. Альтернативний канал взаємодії: участь CdT у міжнародних професійних мережах перекладу/термінології (ICTI, IAMLADP, IAMCATT) та відкритий доступ до IATE (публічна термінологічна база ЄС, доступна зовнішнім користувачам, включно з організаціями третіх країн)¹⁴⁴.

Поточна участь України: інформація відсутня

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: —

Оцінка взаємодії України: відсутня

¹⁴³ Translation Centre for the Bodies of the European Union, (no date). Our cooperation with clients [online]. Available from: <https://www.cdt.europa.eu/en/our-cooperation-clients>

Council of the European Union, (2024). *COUNCIL REGULATION (EC) No 2965/94 of 28 November 1994 setting up a Translation Centre for bodies of the European Union* [online], 28 November. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1994/2965>

Translation Centre for the Bodies of the European Union, (no date-a). The Management Board [online]. Available from: <https://cdt.europa.eu/en/management-board>

¹⁴⁴ Translation Centre for the Bodies of the European Union, (no date). Interinstitutional cooperation [online]. Available from: <https://cdt.europa.eu/en/interinstitutional-cooperation>

Translation Centre for the Bodies of the European Union, (no date). Cooperation with international organisations [online]. Available from: <https://cdt.europa.eu/en/cooperation-international-organisations>

Translation Centre for the Bodies of the European Union, (no date). IATE [online]. Available from: <https://cdt.europa.eu/en/iate>

Картки програм

Горизонт Європа

Англійська назва: Horizon Europe

Сайт: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

Опис: ключова програма ЄС для фінансування досліджень та інновацій, з пріоритетами у питаннях зміни клімату, сталого розвитку та розвитку конкурентоспроможності ЄС. Програма націлена на посилення співпраці у сфері R&D та впливу досліджень та інновацій на розробку, підтримку та впровадження політики ЄС, одночасно вирішуючи глобальні проблеми. Орієнтовний обсяг фінансування на 2021–2027 роки становить 93,5 млрд євро.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: країни, асоційовані з програмою, мають такий самий доступ до інструментів програми, як й країни ЄС¹⁴⁵. Станом на лютий 2026 року, програма мала 22 асоційовані країни

Поточна участь України: асоційований член програми «Горизонт Європа» (2021–2027), брала участь у попередніх програмах: Horizon 2020 (2014–2020) та FP7 (2007–2013). Не була асоційованим членом програми FP6, але її наукові установи брали участь як партнери з третіх країн

Український контрагент: Офіс Горизонт Європа в Україні¹⁴⁶

Короткий опис співпраці: Україна є офіційною асоційованою країною програми «Горизонт Європа» з червня 2022 року, що дозволяє її дослідникам, установам, стартапам та малим та середнім підприємствам брати участь на рівних умовах з державами-членами ЄС, а також Україна була звільнена від внесків до програми протягом 2021–2022 років. У грудні 2023 року офіс програми «Горизонт Європа» в Україні офіційно розпочав свою роботу. Для підтримки досліджень та інновацій у воєнний час ЄС започаткував кілька ініціатив: ERA4Ukraine – це портал, який діє як єдине вікно для українських дослідників, пропонуючи списки вакансій, підтримку житлом, визнання дипломів та інтеграцію в ініціативи на рівні ЄС та національного рівня; ERC4Ukraine – це ініціатива, яка закликає своїх грантоотримувачів забезпечити тимчасову роботу, наставництво та понад 700 вакансій для переміщених українських дослідників та допоміжного персоналу по всій Європі. Станом на середину 2024 року українські організації подали понад 1700 заявок, профінансовано приблизно 180 проектів та забезпечено 48 мільйонів євро, що робить Україну однією з семи провідних асоційованих країн як за рівнем участі, так і за рівнем успішності.

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

¹⁴⁵ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/list-3rd-country-participation-horizon-euratom_en.pdf

¹⁴⁶ <https://horizon-europe.org.ua/uk/home/>

Програма досліджень та навчання Євратому

Англійська назва: Euratom Research and Training Programme

Сайт: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/euratom-research-and-training-programme_en

Опис: програма доповнює Horizon Europe і фінансує ядерні дослідження та розвиток компетенцій через прямі дії (виконуються, зокрема, Joint Research Centre) і непрямі дії (конкурсне фінансування). Тематика непрямих дій охоплює термоядерний синтез, включно з ядерною безпекою і захищеністю, радіаційним захистом, поводженням з радіоактивними відходами та відпрацьованим паливом. Інструменти реалізації — проекти та дослідницькі/інноваційні дії за пріоритетами робочих програм, підтримка освіти й навчання, доступ до дослідницької інфраструктури, а також мобільність і розвиток кар'єри дослідників у ядерній сфері.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: асоційована країна (Euratom Associated Country), що забезпечує участь на рівних умовах з державами-членами, зокрема можливість входити до консорціумів, координувати проекти та отримувати фінансування; права й обов'язки загалом аналогічні правилам Horizon Europe.

Поточна участь України: асоційована країна (associated participation) у Програмі досліджень та навчання Євратому поточного циклу з 01.01.2021 (ретроактивне застосування угоди)¹⁴⁷.

Український контрагент: Міністерство освіти і науки України (головний підписант); UAinEuratom (національний контактний пункт).

Короткий опис співпраці: Україна бере участь у програмі Євратому як асоційована країна, що відкриває українським дослідницьким установам, університетам та науковцям повноцінний доступ до участі у проектах і фінансуванні в межах Euratom R&T. Участь України в попередньому циклі була формалізована Угодою про асоційовану участь у програмі Євратому 2014–2018, підписаною 27.06.2016¹⁴⁸. Також в Україні функціонує UAinEuratom як NCP/консультаційна точка для підтримки української та європейської науково-інноваційної спільноти щодо спільної участі в Euratom¹⁴⁹. У грудні 2023 року в Україні було відкрито офіс Horizon Europe для просування можливостей фінансування та технічної підтримки¹⁵⁰.

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

¹⁴⁷ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/europe-world/international-cooperation/association-horizon-europe/ukraine_en

¹⁴⁸ <https://mon.gov.ua/en/ministry/activity/international-cooperation/international-scientific-projects/euratom>

¹⁴⁹ <https://uaineuratom.com.ua/>

¹⁵⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/europe-world/international-cooperation/association-horizon-europe/ukraine_en

InvestEU

Сайт: https://investeu.europa.eu/index_en

Опис: інвестиційний механізм ЄС, що має на меті мобілізувати довгострокові інвестиції в пріоритети політики. InvestEU структурована у 4 політичні “вікна”: стала інфраструктура, дослідження/інновації/цифровізація, МСП, соціальні інвестиції та навички. Ключовий інструмент — гарантія бюджету ЄС 26,2 млрд євро на поточний цикл 2021-2027, профінансована з NextGenerationEU та Багаторічної фінансової рамки (MFF), яка “підстраховує” операції партнерів-виконавців (зокрема Групи ЄІБ та інших фінансових установ) і має забезпечити мобілізацію щонайменше €372 млрд інвестицій у ЄС. Фондова частина Програма складається з 3 компонентів: InvestEU Fund (фінансування через партнерів під гарантію ЄС), InvestEU Advisory Hub (консультації й технічна допомога для підготовки/структурування проєктів), InvestEU Portal (онлайн-платформа, що зводить промоутерів проєктів з інвесторами). Додатково InvestEU позиціонується як інструмент, що також підтримує пріоритети REPowerEU.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: асоційована участь у Фонді InvestEU через фінансовий внесок до EU component та/або «вікон» на підставі угоди з ЄС; участі в управлінні та права голосу не передбачено.¹⁵¹

Поточна участь України: співпраця через проєкти InvestEU в Україні

Український контрагент: —

Короткий опис співпраці: Україна не має угоди, яка дозволяла б участь у InvestEU Fund як країні-учасниці. В межах підтримки економічних зв'язків ЄС–Україна було запущено InvestEU–Ukraine Export Credit Pilot (2024–2025): гарантійний механізм 300 млн євро (ЄК + Група ЄІБ/ЄІФ) для зниження ризиків експорту МСП ЄС до України, підтримки торгівлі та відновлення/інтеграції України до єдиного ринку¹⁵².

Оцінка взаємодії України: на помірному рівні

Connecting Europe Facility (CEF)

Сайт: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility/about-connecting-europe-facility_en

Опис: Механізм CEF — ключовий інструмент фінансування ЄС (2021–2027) для стимулювання зростання, зайнятості та конкурентоспроможності через цільові інвестиції в інфраструктуру на європейському рівні. Програма підтримує розвиток

¹⁵¹ CHAPTER I. General provisions. Article 5ю Third countries associated to the InvestEU Fund
CHAPTER V. Governance <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>

¹⁵² <https://www.eif.org/flagship-initiatives/investeu/ukraine-export-credit-pilot>
<https://www.eib.org/en/press/all/2024-215-european-commission-and-eib-group-pave-the-way-for-new-eur300-million-export-credit-guarantee-facility-to-support-exports-by-european-companies-to-ukraine>
<https://www.eib.org/en/press/news/eu-member-states-support-investeu-ukraine-export-credit-pilot>

високопродуктивних, стійких та ефективно взаємопов'язаних транс'європейських мереж у трьох секторах: транспорт, енергетика, цифрові послуги, - і спрямована на усунення «вузьких місць» та заповнення відсутніх ланок у європейській транспортній, енергетичній і цифровій магістралі, з акцентом на синергії між секторами. CEF фінансує проекти у формі грантів і закупівель, а також сприяє залученню приватних інвестицій. У транспорті CEF підтримує TEN-T (транскордонні проекти, усунення вузьких місць/відсутніх ланок, системи управління рухом, інновації для енергоефективності та безпеки). В енергетиці CEF працює в логіці TEN-E та Енергетичного союзу (транскордонна інфраструктура ВДЕ, взаємодія мереж, інтеграція ринків, безпека постачання, цифровізація). Цифровий компонент CEF адмініструється виконавчим агентством HaDEA.

Найвищий доступний формат участі для країн поза ЄС: асоційована участь третьої країни в CEF на підставі угоди з ЄС (ЄЕЗ/ЄАВТ; країни-кандидати; ENP; інші — за спецугодою), що дозволяє подаватися на фінансування CEF, але без права ухвалення рішень/голосу щодо програми¹⁵³.

Поточна участь України: асоційована країна CEF з червня 2023.

Український контрагент: Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (підписант/координатор); Укрзалізниця, Украерорух, Укрводшлях – бенефіціари проектів.

Короткий опис співпраці: Україна як асоційована країна CEF від 06.2023 має право самостійно подаватися на конкурси CEF у транспорті, енергетиці та цифровій складовій (у т.ч. CEF Transport calls; для енергетики — проекти, пов'язані з ЄС/PMI; для цифрового — співфінансування транскордонної цифрової з'єднаності). Також посилюється фінансування інфраструктури EU-Ukraine Solidarity Lanes, зокрема оголошено €250 млн на транскордонні з'єднання Україна/Молдова-ЄС у пакеті CEF. У CEF Transport затверджено 4 грантові проекти для українських бенефіціарів загальним обсягом понад €52 млн (угоди передано в Києві наприкінці 11.2024): залізниця/євроколія 1435 мм (≈€43 млн), UkrRIS на Дунаї (>€4,8 млн), підвищення спроможності пунктів пропуску на маршруті Румунія-Молдова-Україна (€2,9 млн) та модернізація CNS для аеронавігації (>€2,1 млн); бенефіціари — Держагентство відновлення, Укрзалізниця, Украерорух (UkSATSE), Укрводшлях.

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

¹⁵³ Article 5

Third countries associated to the CEF

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1153&qid=1694607896845>

Програма «Єдиний ринок»

Англійська назва: Single Market Programme

Сайт: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme_en

Опис: програма фінансування ЄС із бюджетом 4,21 млрд євро на 2021–2027 роки, спрямована на зміцнення управління та функціонування Єдиного ринку. Вона підтримує краще ринкове наглядання та правозастосування, захист споживачів, безпеку харчових продуктів, європейську статистику, стандартизацію та конкурентоспроможність бізнесу, особливо малих і середніх підприємств. Програма об'єднала кілька попередніх напрямів і програм, зокрема COSME, Європейську статистичну програму, напрями у сфері захисту споживачів, харчового ланцюга, звітності й аудиту. Участь у програмі забезпечується переважно через конкурси проектних заявок ЄС, гранти, закупівлі та механізми підтримки бізнесу, зокрема інструменти підтримки МСП, такі як Enterprise Europe Network, у межах прямого та непрямого управління.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: асоційована участь третьої країни в Програмі на підставі угоди з ЄС, із доступом її суб'єктів до участі в заходах і фінансуванні Програми, але без права ухвалювати рішення щодо неї¹⁵⁴.

Поточна участь України: угода про приєднання до Програми була підписана у лютому 2023 року,¹⁵⁵ ратифікація відбулась у червні 2023 року¹⁵⁶

Український контрагент: Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України

Короткий опис співпраці: Україна та ЄС підписали угоду про асоційовану участь у Програмі «Єдиний ринок» у лютому 2023 року. Співпраця у рамках програми є у тому числі продовженням участі України у програмі COSME, до якої Україна приєдналась у травні 2016 року.¹⁵⁷ ¹⁵⁸ У рамках Програми основними ініціативами є: Business Bridge Initiative (Ukraine-Ready4EU), що передає фінансову підтримку 1500 українським МСП для виходу на ринок ЄС,¹⁵⁹ Erasmus for Young Entrepreneurs – Ukraine, що передає підтримку до 430 нових українських підприємців у отриманні бізнес-досвіду в країнах ЄС, а також EU-Ukraine Cluster Partnership Programme, що фінансує 6 партнерств, зосереджених на промисловій співпраці, що охоплюють такі сектори, як будівництво, цифрові технології та енергетика.

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

¹⁵⁴ Article 5 Third countries associated to the Programme, Article 8 Eligible actions, Article 9 Eligible entities, Article 12 Co-financing rules, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0690&qid=1694608114120>

¹⁵⁵ <https://eu4ukraine.eu/en/ukraine-joins-eu-single-market-programme-en/>

¹⁵⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3175-20#Text>

¹⁵⁷ <https://www.kmu.gov.ua/en/news/248762425>

¹⁵⁸ <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=29ea673c-b45f-4dc9-8c5a-bc7d32811e02&title=2-3-MlrdvroProgramiCosmeTeperDostupniDliaUkrainsiv>

¹⁵⁹ <https://euneighbourseast.eu/opportunities/business-bridge-support-to-ukrainian-companies-to-integrate-into-the-single-market-up-to-e2500/>.

Програма ЄС по боротьбі з шахрайством

Англійська назва: EU Anti-Fraud Programme (UAFP)

Сайт: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/eu-anti-fraud-programme_en

Опис: програма ЄС на 2021–2027 роки з бюджетом близько 181 млн євро, спрямована на захист фінансових інтересів ЄС шляхом протидії шахрайству, корупції та іншим порушенням, що впливають на бюджет ЄС, а також на підтримку взаємної адміністративної допомоги у митній та сільськогосподарській сферах і функціонування антишахрайських інформаційних систем, зокрема AFIS та IMS. Програмою управляє OLAF; вона підтримує технічне й оперативне обладнання, підтримку розслідувань, спеціалізоване навчання, дослідження, IT-інструменти та заходи співпраці, головню через гранти, закупівлі та адміністративні домовленості в межах прямого і непрямого управління.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: асоційована участь третьої країни в Програмі на підставі угоди з ЄС, із доступом уповноважених органів та інших правомочних суб'єктів до участі в заходах Програми, але без права ухвалювати рішення щодо неї¹⁶⁰.

Поточна участь України: доступ до компонента Hercules з 2024 року

Український контрагент: Державна аудиторська служба

Короткий опис співпраці: У березні 2024 року Україна підписала Угоду про асоціацію з OLAF ЄС, яку ратифікував Верховний суд України у серпні 2024 року.^{161 162} Ця інтеграція надає Україні доступ до компонента «Геркулес» Програми боротьби з шахрайством, що дозволяє країні та її установам, таким як САП, НАБУ, Митна служба, Генеральна прокуратура та Державна аудиторська служба, отримувати цільові гранти на придбання спеціалізованого обладнання для боротьби з шахрайством, впровадження інструментів цифрової криміналістики, підвищення IT-потенціалу, а також користуватися професійним навчанням, конференціями та дослідженнями.¹⁶³ Згідно з правилами UAFP, гранти можуть покривати до 80% допустимих витрат (до 90% для пріоритетних проектів), забезпечуючи високий рівень співфінансування зусиль України щодо узгодження зі стандартами ЄС та захисту фінансових інтересів як України, так і ЄС.¹⁶⁴

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

¹⁶⁰ Article 4 Third countries associated to the Programme

Article 6 Protection of the financial interests of the Union

Article 10 Eligible entities

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0785&qid=1694608265049>

¹⁶¹ https://anti-fraud.ec.europa.eu/media-corner/news/ukraine-formalises-participation-union-anti-fraud-programme-2024-03-21_en?utm_source=chatgpt.com

¹⁶² <https://dasu.gov.ua/en/news/5256>

¹⁶³ <https://www.kmu.gov.ua/en/news/minfin-verkhovna-rada-ratyfikovala-uhodu-pro-uchast-ukrainy-u-prohrami-ies-po-borotbi-iz-shakhraistvom-euaf>

¹⁶⁴ https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvhdscs8bljza_j9vwik7m1c3gyxp/vmja6t8fkayi?utm_source=chatgpt.com

Програма FISCALIS

Англійська назва: FISCALIS

Сайт: https://taxation-customs.ec.europa.eu/about-us/eu-funding-customs-and-tax/fiscalis-programme_en

Опис: програма ЄС 2021–2027 з бюджетом 269 млн євро у сфері податкового співробітництва, спрямована на підтримку співпраці податкових органів для кращого функціонування внутрішнього ринку, протидії податковому шахрайству, ухиленню та уникненню оподаткування, підтримки реалізації податкової політики та покращення збору податків. Участь у програмі забезпечується переважно через спільні європейські податкові IT-системи, спільні дії між податковими адміністраціями та експертами, навчальні й спроможнісні заходи, дослідження та комунікаційні заходи, а також інноваційні інструменти, як-от пілоти й proof-of-concepts, у межах прямого управління Комісії.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: асоційована участь третьої країни в програмі Fiscalis на підставі угоди з ЄС, із доступом її податкових органів до участі в заходах програми, зокрема, до грантової підтримки без конкурсу, але без права ухвалювати рішення щодо неї¹⁶⁵.

До програми Fiscalis приєдналися такі країни: Албанія, Боснія і Герцеговина, Грузія, Косово*, Молдова, Чорногорія, Республіка Північна Македонія, Сербія та Україна¹⁶⁶.

Поточна участь України: угода про асоційовану участь підписана у вересні 2022 року, ратифікована у 2023

Український контрагент: Державна податкова служба України

Короткий опис співпраці: Україна приєдналася до програми Fiscalis у вересні 2022 року, підписавши угоду між Міністерством фінансів та Європейською Комісією. Угода була ратифікована Верховною Радою у червні 2023 року. Ця участь дозволяє українській податковій адміністрації співпрацювати у боротьбі з шахрайством, ухиленням від сплати податків та уникненням сплати податків, а також підтримувати безпечний обмін податковою інформацією.¹⁶⁷

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

¹⁶⁵ Article 5

Third countries associated with the Programme

Article 8

Participation of external experts

Article 9

Award, complementarity and combined funding

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0847&qid=1694608354273>

¹⁶⁶ https://taxation-customs.ec.europa.eu/about-us/eu-funding-customs-and-tax/fiscalis-programme_en

¹⁶⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3177-20#Text>

Програма CUSTOMS

Англійська назва: CUSTOMS

Сайт: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/cooperation-field-customs-customs_en

Опис: програма ЄС 2021–2027 з бюджетом 950 млн євро у сфері митного співробітництва, спрямована на підтримку Митного союзу та митних органів у їхній спільній роботі для захисту фінансових і економічних інтересів Союзу, забезпечення безпеки та сприяння легальній торгівлі. Участь у програмі забезпечується переважно через розробку та функціонування європейських митних електронних систем, співпрацю й обмін між митними посадовцями, навчальні та інші спроможнісні заходи, дослідження, а також інноваційні інструменти, як-от пілотні проекти, proof-of-concepts і прототипування, у межах прямого управління, головню через гранти та закупівлі.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: Найвищий статус — участь третьої країни в програмі Customs на підставі угоди з ЄС, із доступом для її митних органів до повноцінної участі в заходах програми та співпраці в межах митних електронних систем, але без права ухвалювати рішення щодо неї¹⁶⁸.

Наступні країни виявили зацікавленість у приєднанні до програми «Митниця»: Албанія, Боснія і Герцеговина, Грузія, Косово*, Молдова, Чорногорія, Республіка Північна Македонія, Сербія, Туреччина та Україна. Процес приєднання триває з жовтня 2021 року.¹⁶⁹

Поточна участь України: угода про приєднання до Програми була підписана у 2022 році та ратифікована у 2023

Український контрагент: Державна митна служба України

Короткий опис співпраці: Україна офіційно приєдналася до Митної програми ЄС як асоційована країна згідно з угодами, підписаними у вересні 2022 року¹⁷⁰. Парламент ратифікував угоду 29 червня 2023 року, що дозволило Державній митній службі України повноцінно співпрацювати з державами-членами ЄС щодо централізованих ІТ-систем, включаючи Нову комп'ютеризовану транзитну систему NCTS, спільних ІТ-потужностей, таких як безпечна мережа CCN/CSI, професійного обміну, досліджень та операційної інтеграції^{171 172}.

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

¹⁶⁸ Article 5 Participation of third countries in the Programme

Article 7 Eligible actions

Article 8 External experts

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0444&qid=1694608515543>

¹⁶⁹ https://taxation-customs.ec.europa.eu/about-us/eu-funding-customs-and-tax/customs-programme_en

¹⁷⁰ https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/ukraine-new-agreements-closer-cooperation-between-eu-and-ukraine-customs-and-taxation-2022-09-05_en?utm_source=chatgpt.com

¹⁷¹ https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/ukraine-new-agreements-closer-cooperation-between-eu-and-ukraine-customs-and-taxation-2022-09-05_en?utm_source=chatgpt.com

¹⁷² <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/galuzeve-spivrobitnictvo/mitne-spivrobitnictvo>

Космічна програма ЄС

Англійська назва: European Space Programme (ESA)

Сайт: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space/eu-space-programme_en

Опис: флагманська космічна програма ЄС на 2021–2027 роки з бюджетом 14,88 млрд євро, спрямована на надання безпечних і високовартісних космічних послуг та одночасне зміцнення технологічного суверенітету, інноваційної спроможності й соціально-економічної стійкості ЄС. Програма об'єднує п'ять компонентів: Galileo, EGNOS, Copernicus, SSA і GOVSATCOM. Участь у програмі забезпечується переважно через закупівлі, гранти та інші інструменти фінансування ЄС, а також через розгортання й використання космічної інфраструктури, даних і сервісів, підтримку досліджень та інновацій і розвиток downstream-ринків, зокрема через підприємницькі ініціативи.

Найвищий формат участі для країн поза ЄС: формат залучення третіх країн залежить від компонента Програми, проте у всіх випадках без права ухвалення рішень і за умови дотримання безпекових вимог та правил захисту класифікованої інформації.

- Copernicus + SSA/SWE + SSA/NEO: найбільш відкритий формат — участь третьої країни в компоненті на підставі рамкової/спеціальної угоди з ЄС; для країн-кандидатів і країн ЄПС така участь прямо передбачена, для інших третіх країн та міжнародних організацій — через спеціальну угоду.
- Galileo + EGNOS: участь третіх країн можлива за спеціальною міжнародною угодою та під жорсткішими безпековими умовами.
- GOVSATCOM: договірно оформлений доступ до GOVSATCOM services на підставі угоди і з дотриманням правил захисту класифікованої інформації.
- SSA/SST: сам SST sub-component не відкритий для участі третіх країн у загальному режимі; найвищий можливий формат — доступ до SST services: до частини сервісів публічного характеру за запитом, а до окремих непублічних сервісів — за міжнародною угодою і з дотриманням безпекових вимог.
- Galileo PRS: спеціально погоджений доступ для авторизованих урядових користувачів.
- Участь в органах/агентстві: представники третіх країн можуть бути допущені до участі в роботі EUSPA та окремих органів лише на підставі відповідних угод, та без права голосу; у безпекових органах їх участь можлива лише винятково як observers.¹⁷³

Поточна участь України: у 2005 підписана угода про участь в GALILEO (запрацювала у 2013), у 2025 році була підписана Угода про участь у Copernicus та підкомпонентах SSA

¹⁷³ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>

Український контрагент: Державне космічне агентство України

Короткий опис співпраці: У грудні 2005 Україна та ЄС підписали Угоду про співпрацю в рамках проекту загальноєвропейської глобальної навігаційної супутникової системи Galileo + EGNOS. Її ратифікація завершилась у 2013.¹⁷⁴ У квітні 2025 року відбулось підписання Угоди між Україною та ЄС про участь Copernicus та підкомпонентах «Події космічної погоди» і «Навколоземні об'єкти» компонента «Космічна ситуаційна обізнаність».¹⁷⁵ У жовтні 2025 Європейська комісія запропонувала державам-членам ЄС схвалити початок переговорів з Україною щодо її участі в компоненті Урядового супутникового зв'язку (GOVSATCOM) Космічної програми Європейського Союзу та Програмі безпечного зв'язку ЄС.¹⁷⁶

Оцінка взаємодії України: на доброму рівні

Креативна Європа

Англійська назва: Creative Europe

Сайт: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/about-the-creative-europe-programme>

Опис: Програма «Креативна Європа» на 2021-2027 роки має бюджет у розмірі 2,44 мільярда євро порівняно з 1,47 мільярда євро попередньої програми (2014-2020). «Креативна Європа» інвестує в дії, що зміцнюють культурне розмаїття та реагують на потреби та виклики культурного та креативного секторів. Основні цілі програми полягають у забезпеченні, розвитку та просуванні європейського культурного та мовного розмаїття та спадщини та підвищенні конкурентоспроможності та економічного потенціалу культурного та креативного секторів, зокрема аудіовізуального сектору.¹⁷⁷

Найвищий статус доступний поза ЄС: участь у програмі доступна для ¹⁷⁸ЄЕЗ, країн, що знаходяться в процесі вступу, країн-кандидатів та потенційних кандидатів, а також асоційованих країн. Станом на січень 2026 року перелік мав 14 раїн

Поточна участь України: Український контрагент: у грудні 2021 року було підписано нову Угоду між Європейським Союзом та Україною про участь України у програмі «Креативна Європа» (2021–2027)¹⁷⁹

Український контрагент: Бюро Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні

¹⁷⁴ <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/news/15374-jes-ratifikovav-ugodu-z-ukrajinoju-pro-spivpracyu-u-sferi-suputnikovoji-navigacijnoji-sistemi-galileo>

¹⁷⁵ <https://mspu.gov.ua/news/ukraina-ta-ies-pidpysaly-uhodu-pro-uchast-v-okremykh-komponentakh-kosmichnoi-prohramy-soiuzu>

¹⁷⁶ <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4052434-evrokomisia-proponue-pocati-peregovori-z-ukrainou-pro-ucast-u-kosmicnij-ta-suputnikovij-programah-es.html>

¹⁷⁷ <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/about-the-creative-europe-programme>

¹⁷⁸ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/crea/guidance/list-3rd-country-participation_crea_en.pdf

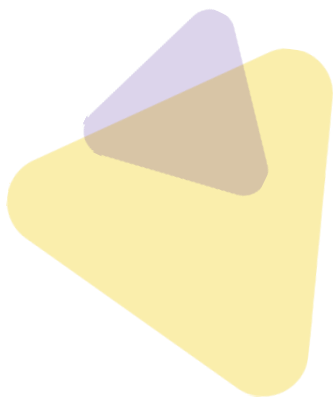
¹⁷⁹ <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/2633-relations/galuzjeve-spivrobotnictvo/kulturne-spivrobotnictvo-kreativna-yevropa>

Короткий опис співпраці: Програма активно працює. За даними Національного бюро, флагманський конкурс «Європейські проекти співпраці» у 2025 році було подано 1 663 заявки, з них українські організації фігурують у 310 заявках, що забезпечує Україні сьоме місце за кількістю залучень серед 40 країн-учасниць.¹⁸⁰

Оцінка взаємодії України: на просунутому рівні

¹⁸⁰ https://creativeeurope.in.ua/news/zdobutki_2025_i_plani_na_2026

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул.Рейтарська, 8/5-А, 01054 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
E-mail: institute@ier.kyiv.ua
<http://www.ier.com.ua>

